

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών μέσα στο «Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας»

Χρήστος Βλ. Γκόρτσος

*Αναπληρωτής Καθηγητής Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου, Πάντειο
Πανεπιστήμιο Αθηνών*

Επισκέπτης Καθηγητής, Europa-Institut, Universität des Saarlandes

Το παρόν άρθρο, επικαιροποιημένο μέχρι τις 15 Μαΐου 2011, αποδίδει την εισήγηση του γράφοντος στο πρώτο ετήσιο συνέδριο του Ευρωπαϊκού Κέντρου Οικονομικού και Χρηματοοικονομικού Δικαίου (ECEFIL, Μάιος 2011) με θέμα: «*Ρύθμιση και Εποπτεία των Αγορών: Προκλήσεις και Προοπτικές*». Ο γράφων, ο οποίος φέρει αποκλειστικά την ευθύνη του περιεχομένου του άρθρου, επιθυμεί να εκφράσει ιδιαίτερες ευχαριστίες στον Ομότιμο Καθηγητή Γεώργιο Καλλιμόπουλο, και τη Λέκτορα Χριστίνα Λιβαδά για εξαιρετικά χρήσιμες παρατηρήσεις.

Το παρόν θα δημοσιευτεί στο επιστημονικό περιοδικό «*Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο*», τεύχος 1, 2011, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας («ΕΣΧΕ»): συνολική θεώρηση

1. Οι πηγές του νέου θεσμικού πλαισίου και η νομική βάση τους
 - 1.1 Οι πηγές
 - 1.2 Η νομική βάση των πηγών
2. Σύνθεση και στόχος του ΕΣΧΕ – υποχρέωση συνεργασίας
 - 2.1 Η σύνθεση του ΕΣΧΕ
 - 2.1.1 Τα συστατικά στοιχεία του ΕΣΧΕ
 - 2.1.2 Ειδικά: η Μεικτή Επιτροπή
 - 2.1.3 Οι δύο πλώνες του ΕΣΧΕ
 - 2.2 Ο στόχος του ΕΣΧΕ
 - 2.3 Υποχρέωση συνεργασίας μεταξύ του ΕΣΣΚ και των Αρχών
3. Οι τρεις Αρχές: γενικές διατάξεις
 - 3.1 Ο στόχος των Αρχών
 - 3.2 Οι Αρχές ως διάδοχοι των Επιτροπών Lamfalussy και ως «Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές»
 - 3.2.1 Οι Αρχές ως διάδοχοι των Επιτροπών Lamfalussy
 - 3.2.2 Οι Αρχές ως «Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές»
 - 3.3 Ρήτρα διασφάλισης ως προς τις δημοσιονομικές αρμοδιότητες των κρατών μελών
 - 3.4 Η Οδηγία 2010/78/ΕΕ ως προϊόν της ανάγκης τροποποίησης ορισμένων ενωσιακών νομοθετικών πράξεων που εμπίπτουν το πεδίο δράσης των Αρχών
 - 3.4.1 Συνολική θεώρηση
 - 3.4.2 Τροποποίηση των νομοθετικών πράξεων και καθήκοντα των Αρχών
 - 3.4.3 Τροποποίηση των νομοθετικών πράξεων και εξουσία των Αρχών για την κατάρτιση σχεδίων τεχνικών προτύπων
 - 3.4.3.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις
 - 3.4.3.2 Κατάρτιση από τις Αρχές σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων και έκδοση από την Επιτροπή κατ' εξουσιοδότηση πράξεων
 - 3.4.3.3 Κατάρτιση από τις Αρχές σχεδίων εκτελεστικών τεχνικών προτύπων και έκδοση από την Επιτροπή εκτελεστικών πράξεων

B. Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών («ΕΒΑ»)

1. Νομικό καθεστώς και όργανα

1.1 Το νομικό καθεστώς

1.2 Τα όργανα

2. Πεδίο δράσης

2.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις

2.2 Η κύρια βάση του πεδίου δράσης της ΕΒΑ

2.2.1 Γενικές διατάξεις

2.2.2 Οι νομοθετικές πράξεις που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 1 του Κανονισμού

2.3 Οι επικουρικές βάσεις του πεδίου δράσης της ΕΒΑ

3. Καθήκοντα και εξουσίες

3.1 Συνολική θεώρηση

3.1.1 Η δομή του κεφαλαίου II του Κανονισμού

3.1.2 Τα καθήκοντα της ΕΒΑ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 8 του Κανονισμού

3.1.2.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις

3.1.2.2 Επισκόπηση των καθηκόντων

3.1.3 Επισκόπηση των εξουσιών της ΕΒΑ σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8 του Κανονισμού

3.1.3.1 Κανονιστικές εξουσίες

3.1.3.2 Λοιπές εξουσίες

3.2 Ειδικά: η συμβολή στην καθιέρωση υψηλής ποιότητας κοινών ρυθμιστικών και εποπτικών προτύπων και πρακτικών

3.2.1 Συνολική θεώρηση

3.2.2 Η εξουσία κατάρτισης σχεδίων ρυθμιστικών και εκτελεστικών τεχνικών προτύπων

3.2.2.1 Ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα

3.2.2.2 Εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα

3.2.3 Η εξουσία έκδοσης κατευθυντηρίων γραμμών και συστάσεων

3.2.4 Η εξουσία παροχής γνωμών προς θεσμικά όργανα της Ένωσης

3.3 Ειδικά: η συμβολή στην προστασία των καταναλωτών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

4. Ένταξη στο θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

4.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις

4.2 Η ανεξαρτησία της ΕΒΑ

4.2.1 Θεσμική ανεξαρτησία

4.2.2 Οικονομική ανεξαρτησία

4.2.3 Προσωπική ανεξαρτησία

4.2.4 Λειτουργική ανεξαρτησία

4.3 Η υποχρέωση λογοδοσίας της ΕΒΑ

4.4 Ο δικαστικός έλεγχος των αποφάσεων της ΕΒΑ

Γ. Καταληκτικές παρατηρήσεις

Α. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας («ΕΣΧΕ»): συνολική θεώρηση

1. Οι πηγές του νέου θεσμικού πλαισίου και η νομική βάση τους

1.1 Οι πηγές

Στις 24 Νοεμβρίου 2010, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο υιοθέτησαν, σε ομολογουμένως εξαιρετικά σύντομο χρονικό διάστημα λόγω του επείγοντος χαρακτήρα του θέματος,¹ τρεις (3) Κανονισμούς με τους οποίους θεσμοθετήθηκαν, αντίστοιχα, οι τρεις καλούμενες «Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές» (“European Supervisory Authorities”) για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της μικρο-προληπτικής εποπτείας των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών² στην Ευρωπαϊκή Ένωση (εφεξής συλλήβδην οι «Αρχές» ή οι «τρεις Αρχές»):

- η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (“European Banking Authority”, εφεξής η «EBA») βάσει του **Κανονισμού (ΕΚ) 1093/2010**,³
- η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (“European Insurance and Occupational Pensions Authority, εφεξής η «ΕΙΟΡΑ»), βάσει του **Κανονισμού (ΕΚ) 1094/2010**,⁴ και
- η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (“European Securities and Markets Authority”, εφεξής η «ESMA») βάσει του **Κανονισμού (ΕΚ) 1095/2010**.⁵

¹ Επισημαίνεται ότι οι προτάσεις Κανονισμών είχαν εκδοθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 23 Σεπτεμβρίου 2009 και συνοδεύονταν από έγγραφο αξιολόγησης επιπτώσεων (SEC(2009) 1234, 23.9.2009). Για το περιεχόμενο των εν λόγω προτάσεων (οι οποίες υπέστησαν αρκετές μεταβολές κατά την επεξεργασία τους από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο), βλέπε **Louis (2010)**, **Recine and Teixeira (2010)**, **Γκόρτσο (2010β)** και **Tridimas (2011)**, σελ. 801-803.

² Για την έννοια της μικρο-προληπτικής εποπτείας των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, βλέπε ενδεικτικά **Γκόρτσο (2011)**, ενότητα Α 2.1.

³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Νοεμβρίου 2010 «*σχετικά με τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/78/ΕΚ της Επιτροπής*», ΕΕ L 331, 15.12.2010, σελ. 12-47. Κατά τη γνώμη του γράφοντος, η εν λόγω Αρχή ορθότερο είναι να καλείται «Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή», κατ’αντιστοιχία με την ανωτέρω αγγλική απόδοση του Κανονισμού, τη γερμανική (“Europäische Bankenaufsichtsbehörde”), και τη γαλλική (“Autorité bancaire européenne”).

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Νοεμβρίου 2010 «*για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/79/ΕΚ της Επιτροπής*», ΕΕ L 331, 15.12.2010, σελ. 48-83.

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Νοεμβρίου 2010 «*σχετικά με τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/77/ΕΚ της Επιτροπής*», ΕΕ L 331, 15.12.2010, σελ. 84-119. Για τα καθήκοντα και τις εξουσίες της ESMA, βλέπε **Αυλωνίτη και Παπαοικονόμου (2011)**.

Με στόχο την καθιέρωση, για πρώτη φορά σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συγκεκριμένου ρυθμιστικού πλαισίου για τη μακρο-προληπτική επίβλεψη του χρηματοπιστωτικού συστήματος υιοθετήθηκαν, επίσης:⁶

- την ίδια ημερομηνία, ο **Κανονισμός (ΕΚ) 1092/2010** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θεσμοθέτηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (“European Systemic Risk Board”, εφεξής το «ΕΣΣΚ»),⁷ και
- στις 17 Νοεμβρίου, ο **Κανονισμός (ΕΚ) 1096/2010** του Συμβουλίου για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (εφεξής η «ΕΚΤ») σε ό,τι αφορά τη λειτουργία του ΕΣΣΚ.⁸

Με τους εν λόγω Κανονισμούς μετουσιώθηκαν σε κανόνες οι προτάσεις της «Έκθεσης de Larosière» του Φεβρουαρίου 2009 (“The High-Level Group on Financial Supervision in the EU: Report”).⁹ Πρόκειται για την Έκθεση που εκπονήθηκε κατ’ εντολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με στόχο τη διερεύνηση των αιτιών της πρόσφατης (2007-2009) διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης¹⁰ και την υποβολή προτάσεων για την αναβάθμιση του καθεστώτος που διέπει την εποπτεία του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος, μικρο-προληπτική και μακρο-προληπτική.¹¹

1.2 Η νομική βάση των πηγών

(α) Ως νομική βάση των τεσσάρων πρώτων προαναφερθέντων Κανονισμών επελέγη το **άρθρο 114** της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής η «ΣΛΕΕ») (άρθρο 95 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, εφεξής η «ΣΕΚ»).¹² Η επιλογή αυτή, απαραίτητη κυρίως εν όψει του εύρους των καθηκόντων και εξουσιών που ανατέθηκαν τόσο στο ΕΣΣΚ¹³ όσο και στις

⁶ Για την έννοια της μακρο-προληπτικής επίβλεψης του χρηματοπιστωτικού συστήματος, βλέπε ενδεικτικά **Γκόρτσο (2011)**, ενότητα Α 2.2, με εκτενείς βιβλιογραφικές παραπομπές.

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1092/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Νοεμβρίου 2010 «σχετικά με τη μακροπροληπτική επίβλεψη του χρηματοοικονομικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου», ΕΕ L 331, 15.12.2010, σελ. 1-11.

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1096/2010 του Συμβουλίου της 17^{ης} Νοεμβρίου 2010 «για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όσον αφορά τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου», ΕΕ L 331, 15.12.2010, σελ. 162-164.

⁹ Η Έκθεση είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση: http://ec.europa.eu/commission_barroso/president/pdf/statement_20090225_en.pdf.

¹⁰ Για μια επισκόπηση των αιτιών της εν λόγω κρίσης, βλέπε εντελώς ενδεικτικά **Kiff and Mills (2007)**, **Borio (2008)**, **Calomiris (2008)**, **Eichengreen (2008)**, **Goodhart (2009)**, σελ. 2-29, **Posner (2010)**, σελ. 13-245, **Lastra and Wood (2010)**, σελ. 537-545, **Tirole (2010)**, σελ. 11-47, **Σπαρτιώτη – Στουρνάρα (2010)**, σελ. 167-294, και **Χαρδούβελι (2011)**, σελ. 32-51.

¹¹ Για το περιεχόμενο της Έκθεσης de Larosière, βλέπε ενδεικτικά **Ferrarini and Chiodini (2009)**, και **Γκόρτσο (2010α)**.

¹² ΕΕ C 115, 9.5.2008, σελ. 47-199 (ενοποιημένη απόδοση). Αναφορικά με την εν λόγω επιλογή, βλέπε **Louis (2010)**, σελ. 149, και **Παπαθανασίου και Ζάγουρα (2011)**, ενότητα 2. Σε σχέση με τον Κανονισμό της ΕΒΑ, βλέπε επίσης το **17^ο σημείο** του αιτιολογικού του.

¹³ Για τα καθήκοντα και τις εξουσίες του ΕΣΣΚ, βλέπε **Παπαθανασίου και Ζάγουρα (2011)**.

Αρχές,¹⁴ αναδεικνύει από μόνη της την ειδική βαρύτητα που αυτό και αυτές έχουν μέσα στο ενωσιακό θεσμικό σύστημα, ιδίως σε σχέση με τη σαφώς μικρότερη βαρύτητα που είχαν, αντίστοιχα, οι «Επιτροπές Lamfalussy» στο κοινοτικό, στο πλαίσιο του οποίου, μάλιστα, δεν υπήρχε καν ρυθμιστικό πλαίσιο για τη μακρο-προληπτική επίβλεψη του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Οι «Επιτροπές Lamfalussy», δηλαδή η CEBS (Committee of European Banking Supervisors), η CESR (Committee of European Securities Regulators) και η CEIOPS (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors), οι οποίες είχαν ιδρυθεί στις αρχές της δεκαετίας του 2000 σύμφωνα με τις προτάσεις της «Έκθεσης Lamfalussy» του Φεβρουαρίου του 2001 (“Final Report of the Committee of Wise Men on the regulation of European Securities markets”),¹⁵ και τις οποίες διαδέχθηκαν οι τρεις νεοσυσταθείσες Αρχές (βλέπε σχετικά κατωτέρω, υπό Α 3.2.1), είχαν θεσμοθετηθεί με Αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και όχι με Κανονισμούς του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.¹⁶

(β) Αντίστοιχα, ως νομική βάση του Κανονισμού 1096/2010 επελέγη η **παρ. 6 του άρθρου 127 της ΣΛΕΕ** (άρθρο 105, παρ. 6, της ΣΕΚ), το οποίο ενεργοποιήθηκε μάλιστα για πρώτη φορά αφότου θεσπίστηκε με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ.¹⁷

Βάσει των διατάξεων της εν λόγω παραγράφου του άρθρου 127 της ΣΛΕΕ μπορούν να ανατεθούν στην ΕΚΤ «ειδικά καθήκοντα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων», περιλαμβανομένης και της μικρο-προληπτικής,¹⁸ «εξαιρέσει των ασφαλιστικών επιχειρήσεων». Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο το άρθρο αυτό έχει

¹⁴ Για τα καθήκοντα και τις εξουσίες της ΕΒΑ που είναι παρεμφερείς και για τις άλλες δύο Αρχές, βλέπε κατωτέρω την ενότητα Β του παρόντος άρθρου, υπό 3.

¹⁵ Η Έκθεση είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση: http://ec.europa.eu/internal_market/securities/lamfalussy/index_en.htm. Για το περιεχόμενό της και τη θέση σε εφαρμογή των προτάσεών της, βλέπε ενδεικτικά Ferran (2004), σελ. 61-74 και 99-107, Lastra (2006), σελ. 334-341, και Γκόρτσο (2007α), σελ. 25-34.

¹⁶ Ειδικότερα:

- η CESR θεσμοθετήθηκε πρώτη, το 2001, με την **Απόφαση 2001/527/ΕΚ** (ΕΕ L 191, 13.7.2001), η οποία αντικαταστάθηκε το 2009 με την **Απόφαση 2009/77/ΕΚ** (ΕΕ L 25, 29.1.2009, σελ. 18-22),
- η CEBS θεσμοθετήθηκε το 2004 με την **Απόφαση 2004/5/ΕΚ** (ΕΕ L 3, 7.1.2004, σελ. 28-29), η οποία αντικαταστάθηκε το 2009 με την **Απόφαση 2009/78/ΕΚ** (ΕΕ L 25, 29.1.2009, σελ. 23-27), και
- η CEIOPS θεσμοθετήθηκε επίσης το 2004 με την **Απόφαση 2004/6/ΕΚ** (ΕΕ L 3, 7.1.2004, σελ. 30-31), η οποία αντικαταστάθηκε το 2009 με την **Απόφαση 2009/79/ΕΚ** (ΕΕ L 25, 29.1.2009, σελ. 28-32).

Ως προς τη νομική βάση των εν λόγω Αποφάσεων, σημειώνεται ότι αναφορά γινόταν στη ΣΕΚ εν γένει και όχι σε συγκεκριμένο άρθρο της.

¹⁷ Για την ανάλυση των διατάξεων του εν λόγω άρθρου (όπως ίσχυε σύμφωνα με τη ΣΕΚ, διότι με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας έχουν επέλθει τροποποιήσεις ως προς τη διαδικασία λήψης της σχετικής απόφασης), βλέπε ενδεικτικά Smits (1997), σελ. 355-360, και Louis (2007), σελ. 162-164.

¹⁸ Είναι σαφές ότι οι συντάκτες του άρθρου 105, παρ. 6, της ΣΕΚ είχαν σαφώς υπόψη τους αυτήν τη διάσταση της προληπτικής εποπτείας, διότι τότε δεν υφίστατο καν συζήτηση αναφορικά με την ανάγκη μακρο-προληπτικής επίβλεψης (και εν γένει αναφορικά με τις μακρο-προληπτικές πολιτικές) του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

χαρακτηριστεί και ως “sleeping beauty article” (ως «ωραίας κοιμωμένης» νοουμένης της ΕΚΤ).

Η Έκθεση de Larosière απέκλεισε, πάντως, το ενδεχόμενο αναγωγής της ΕΚΤ σε φορέα άσκησης μικρο-προληπτικής εποπτείας στο ενωσιακό χρηματοπιστωτικό σύστημα, επισημαίνοντας αντίθετα ότι στην ΕΚΤ θα πρέπει να ανατεθούν καθήκοντα σε σχέση με τη μακρο-προληπτική επίβλεψη του χρηματοπιστωτικού συστήματος.¹⁹ Συνεπώς:

- οι υιοθετηθέντες Κανονισμοί αντανακλούν απόλυτα τις προτάσεις της Έκθεσης,
- στο πεδίο της μικρο-προληπτικής εποπτείας των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών η ΕΚΤ συνεχίζει να έχει τα (περιορισμένα) καθήκοντα που της έχουν ανατεθεί με το άρθρο 127, παρ. 5, της ΣΛΕΕ (άρθρο 105, παρ. 5 της ΣΕΚ),²⁰
- με τον Κανονισμό 1096/2010 ανατέθηκαν στην ΕΚΤ ειδικά καθήκοντα όσον αφορά τη λειτουργία του ΕΣΣΚ, με την αιτιολογία ότι μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά στην αποτελεσματική μακρο-προληπτική επίβλεψη του ενωσιακού χρηματοπιστωτικού συστήματος δεδομένης της εμπειρίας της στα συναφή θέματα,²¹ και
- η παρ. 6 του άρθρου 127 της ΣΛΕΕ επελέγη ορθά ως νομική βάση του.²²

2. Σύνθεση και στόχος του ΕΣΧΕ – υποχρέωση συνεργασίας

2.1 Η σύνθεση του ΕΣΧΕ

2.1.1 Τα συστατικά στοιχεία του ΕΣΧΕ

Οι τρεις Αρχές, οι οποίες, όπως προαναφέρθηκε, είναι αρμόδιες, κατά κύριο λόγο, στο πεδίο της μικρο-προληπτικής εποπτείας φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που ασκούν δραστηριότητα στα κράτη μέλη της Ένωσης,²³ μαζί με το ΕΣΣΚ,²⁴ το οποίο είναι αρμόδιο για τη μακρο-προληπτική επίβλεψη του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος, συγκροτούν το καλούμενο «Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας» (“European System of Financial Supervision”, εφεξής το «ΕΣΧΕ»).

¹⁹ Έκθεση de Larosière (2009), παρ. 167-172.

²⁰ Για την ανάλυση των διατάξεων του εν λόγω άρθρου (όπως ίσχυε σύμφωνα με τη ΣΕΚ), βλέπε ενδεικτικά Smits (1997), σελ. 338-355.

²¹ Κανονισμός 1096/2010, 7^ο σημείο του αιτιολογικού.

²² Συνεπώς, η ΕΚΤ ενεργοποιήθηκε μεν, αλλά μόνον εν μέρει και όχι σε ό,τι αφορά το σκέλος της μικρο-προληπτικής εποπτείας των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (ενώ παράλληλα, βέβαια, τα υπόλοιπα καθήκοντά της, βασικά και μη, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΣΛΕΕ παρέμειναν ανεπηρέαστα).

²³ Όπως θα αναφερθεί αναλυτικά στη συνέχεια (υπό Β 3), το φάσμα των καθηκόντων και εξουσιών των Αρχών εκτείνεται, πάντως, και σε πεδία πέραν της μικρο-προληπτικής εποπτείας.

²⁴ Η προταθείσα από την Έκθεση de Larosière «Ευρωπαϊκή Επιτροπή Συστημικού Κινδύνου» μετονομάστηκε σε «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου», πιθανότητα σε αντιστοιχία με τη μετονομασία του διεθνούς φορέα “Financial Stability Forum” σε “Financial Stability Board” (βλέπε σχετικά Recine and Teixeira (2010), σελ. 16). Για την εν λόγω μετονομασία και τη διεύρυνση των καθηκόντων του εν λόγω διεθνούς φορέα, αμφότερα προϊόντα της πρόσφατης διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, βλέπε ενδεικτικά Γκόρτσο και Λιβαδά (2009), σελ. 73-76.

Τόσο η Έκθεση de Larosière όσο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (στις προτάσεις Κανονισμών) δεν συμπεριελάμβαναν το ΕΣΣΚ στο ΕΣΧΕ, μολονότι αναγνώριζαν την υφιστάμενη συσχέτιση ανάμεσα στη μακρο-προληπτική επίβλεψη του χρηματοπιστωτικού συστήματος και τη μικρο-προληπτική εποπτεία των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.²⁵ Η τομή επήλθε από το Συμβούλιο Ecofin, το οποίο πρότεινε την ένταξη και του ΕΣΣΚ στο ΕΣΧΕ, ώστε η εν λόγω συσχέτιση να θεσμοθετηθεί.²⁶

Συστατικά στοιχεία του ΕΣΧΕ είναι επίσης:

- η Μεικτή Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών (“Joint Committee of European Supervisory Authorities”, εφεξής η «Μεικτή Επιτροπή», για την οποία βλέπε αναλυτικότερα αμέσως κατωτέρω, υπό 2.1.2), και
- οι αρμόδιες ή εποπτικές αρχές των κρατών μελών, όπως αυτές ορίζονται στις νομοθετικές πράξεις που αναφέρονται στο **άρθρο 1, παρ. 2**, των Κανονισμών με τους οποίους συστάθηκαν οι Αρχές (εφεξής οι «συστατικοί των Αρχών Κανονισμοί», ή οι «συστατικοί Κανονισμοί»)²⁷.

Το ΕΣΧΕ αποτελεί, λοιπόν, ένα νέο μόρφωμα του ευρωπαϊκού δικαίου, χωρίς νομική προσωπικότητα. Πρόκειται για έναν όρο που καθιερώθηκε προκειμένου να αποδοθούν συνολικά τα συστατικά του στοιχεία, όπως συμβαίνει αντίστοιχα και με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (εφεξής το «ΕΣΚΤ») στο πεδίο της ευρωπαϊκής νομισματικής ένωσης.²⁸

2.1.2 Ειδικά: η Μεικτή Επιτροπή

Η Μεικτή Επιτροπή διέπεται από τις διατάξεις των **άρθρων 54-57** των συστατικών Κανονισμών. Αποτελεί κοινό όργανο των τριών Αρχών και στη σύνθεσή του συμμετέχουν, κατά κύριο λόγο, οι Πρόεδροί τους.²⁹

Ο όρος «κοινό όργανο» δεν συναντάται στα άρθρα 54-57 των συστατικών Κανονισμών. Υπάρχει μόνον στη κεφαλίδα του κεφαλαίου VI «Κοινά Όργανα (στη γερμανική γλώσσα “Gremien”, στη γαλλική “organs”) των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών», το οποίο αναφέρεται στη Μεικτή Επιτροπή (ενότητα 1) και το Συμβούλιο Προσφυγών (ενότητα 2).

²⁵ Σύμφωνα με την παρ. 148 της Έκθεσης de Larosière: “*Macro-prudential supervision cannot be meaningful unless it can somehow impact on supervision at the micro-level; whilst micro-prudential supervision cannot effectively safeguard financial stability without adequately taking account of macro-level developments*”.

²⁶ Βλέπε σχετικά το σημείο 6γ του αιτιολογικού του εγγράφου του Συμβουλίου EcoFin της 2ας Σεπτεμβρίου 2010 (Interinstitutional File: 2009/0140(COD)). Επιλογή του Συμβουλίου ήταν και ο αποκλεισμός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από τη συμμετοχή στο ΕΣΧΕ.

²⁷ **Κανονισμός 1092/2010**, άρθρο 1, παρ. 3, και **Κανονισμοί 1093/2010, 1094/2010 και 1095/2010**, άρθρο 2, παρ. 2. Επισημαίνεται ότι η πλειοψηφία των διατάξεων συναντάται αυτούσια στους συστατικούς Κανονισμούς και των τριών Αρχών, στο ίδιο μάλιστα άρθρο. Για την αποφυγή επαναλήψεων, στην παρούσα ενότητα της μελέτης αναφορά θα γίνεται πλέον μόνον στον Κανονισμό 1093/2010 για την ΕΒΑ.

²⁸ Βλέπε σχετικά από τη βιβλιογραφία **Smits (1997)**, σελ. 92-93, και **Häde (1999)**, σελ. 1164, ο οποίος κάνει λόγο για “Sammelbezeichnung”.

²⁹ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 55, παρ. 1.

Ερμηνευτικό πρόβλημα ως προς το αν η Μεικτή Επιτροπή και το Συμβούλιο Προσφυγών αποτελούν όργανα ή όχι μπορεί, πάντως, να εγερθεί από το γεγονός ότι η απόδοση του εν λόγω όρου στην αγγλική γλώσσα είναι “bodies”, δηλαδή «φορείς». Σύμφωνα, πάντως, με όσα θα αναφερθούν και στη συνέχεια του παρόντος άρθρου (υπό Β 2), ορθό είναι, κατά τη γνώμη του γράφοντος, να υποστηριχθεί ότι η ΕΒΑ και οι άλλες Αρχές διαθέτουν όργανα, ένα εκ των οποίων, κοινό και για τις τρεις, είναι η Μεικτή Επιτροπή.

Μέσω της Μεικτής Επιτροπής επιδιώκεται η διασφάλιση διατομεακής συνέπειας μεταξύ των τριών Αρχών, ειδικά σε ό,τι αφορά θεματικές στις οποίες έχουν ανατεθεί καθήκοντα και εξουσίες και στις τρεις για τους φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που υπάγονται στο πεδίο δράσης τους, και ειδικότερα:

- τους ομίλους ετερογενών χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων,³⁰
- τη λογιστική και την ελεγκτική,
- τις μικρο-προληπτικές αναλύσεις διατομεακών εξελίξεων, κινδύνων και τρωτών (ή ευάλωτων) στοιχείων (“vulnerabilities”) για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος,
- τα επενδυτικά προϊόντα για μικροεπενδυτές,
- τα μέτρα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, και
- την ανταλλαγή πληροφοριών με το ΕΣΣΚ και την ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ αυτού και των Αρχών.³¹

2.1.3 Οι δύο πυλώνες του ΕΣΧΕ

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα, το ΕΣΧΕ έχει δύο πυλώνες:³²

(α) Ο πρώτος πυλώνας είναι η μακρο-προληπτική επίβλεψη του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος, η οποία έχει ανατεθεί στο ΕΣΣΚ.

³⁰ Για τον ακριβή προσδιορισμό της έννοιας του όρου «όμιλος ετερογενών χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων, βλέπε Γκόρτσο (2007β). Στο εν λόγω άρθρο ο γράφων επισημαίνει ότι ο όρος “financial conglomerate” στην αγγλική γλώσσα ορθό είναι να αποδίδεται στην ελληνική ως «όμιλος ετερογενών χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων» και όχι ως «χρηματοπιστωτικός όμιλος ετερογενών δραστηριοτήτων», καθώς, σύμφωνα με την Οδηγία 2002/87/EK:

- αφενός μεν ο όμιλος δεν απαιτείται να είναι αμιγώς χρηματοπιστωτικός, ώστε να καλύπτονται και οι περιπτώσεις που η μητρική επιχείρηση είναι εμποροβιομηχανική επιχείρηση, και
- αφετέρου το στοιχείο της «ετερογένειας» αφορά τη δραστηριότητά του στους τρεις (3) επιμέρους βασικούς τομείς του χρηματοπιστωτικού συστήματος (τραπεζικό, κινητών αξιών και αγορών, και ασφάλισης, αντασφάλισης και συνταξιοδοτικών ταμείων).

³¹ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 54, παρ. 2. Η συνεργασία ανάμεσα στη CEBS, τη CESR και τη CEIOPS, η οποία είχε άτυπο χαρακτήρα, βασιζόταν σε Κοινό Πρωτόκολλο Συνεργασίας του 2005 (**CESR 05-405, CEBS 05-99, CEIOPS-3L3-01/05: “Joint Protocol on Cooperation between CESR, CEBS and CEIOPS”**, November 2005).

³² Βλέπε σχετικά **Recine and Teixeira (2010)**, σελ. 21, οι οποίοι κάνουν λόγο για μια “two-pillar structure”.

(β) Ο δεύτερος πυλώνας είναι η μικρο-προληπτική εποπτεία των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που ασκούν δραστηριότητα στα κράτη μέλη της Ένωσης. Ως προς αυτόν, το ΕΣΧΕ αποτελεί ένα ολοκληρωμένο «δίκτυο εθνικών και ευρωπαϊκών εποπτικών αρχών»,³³ σε τρία επίπεδα, στο οποίο συμμετέχουν:

- οι εθνικές αρχές των κρατών μελών που είναι αρμόδιες για τη μικρο-προληπτική εποπτεία των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (περιλαμβανομένων και των «σωμάτων εποπτών» (“colleges of supervisors”), τα οποία έχουν καθιερωθεί για τους τραπεζικούς ομίλους με την Οδηγία 2006/48/ΕΚ, και συντίθενται από εθνικές αρμόδιες αρχές),³⁴
- οι τρεις ευρωπαϊκές Αρχές, στο κυρίαρχο όργανο των οποίων (το Συμβούλιο Εποπτών, βλέπε σχετικά κατωτέρω, υπό Β 1.2) εκπροσωπούνται οι ως άνω εθνικές αρχές, και
- η Μεικτή Επιτροπή, στη σύνθεση της οποίας συμμετέχουν οι Πρόεδροι των τριών Αρχών.

2.2 Ο στόχος του ΕΣΧΕ

Ο στόχος του ΕΣΧΕ καθορίζεται τόσο στον Κανονισμό 1092/2010 για τη σύσταση του ΕΣΣΚ (βλέπε κατωτέρω, υπό α), όσο και στους συστατικούς των Αρχών Κανονισμούς (υπό β), με διαφορετική, πάντως, διατύπωση. Ειδικότερα:

(α) Ο **Κανονισμός 1092/2010** ορίζει, μέσα από μια εξαιρετικά γενική διατύπωση, ότι στόχος του ΕΣΧΕ είναι «να εποπτεύει το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ένωσης».³⁵ Ο όρος «εποπτεία» στην εν λόγω διάταξη πρέπει να νοηθεί *lato sensu*, ότι καλύπτει δηλαδή τόσο την μακρο-προληπτική επίβλεψη του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η οποία αποτελεί, όπως έχει προαναφερθεί, την αποστολή του ΕΣΣΚ (η λειτουργία του οποίου διέπεται από τις διατάξεις του εν λόγω Κανονισμού),³⁶ όσο και τη μικρο-προληπτική εποπτεία των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

(β) Αντίθετα, η διατύπωση των συστατικών Κανονισμών είναι σαφώς πιο συγκεκριμένη. Είναι όμως και μερική, καθώς επικεντρώνεται στους στόχους των τριών Αρχών (βλέπε σχετικά κατωτέρω, υπό Α 3.1), χωρίς να κάνει αναφορά στην αποστολή του ΕΣΣΚ. Ειδικότερα, το **άρθρο 2** των εν λόγω Κανονισμών καθορίζει ως «βασικό στόχο» του ΕΣΧΕ (χωρίς, πάντως, να γίνεται αναφορά και σε κάποιον επικουρικό) την «εξασφάλιση της κατάλληλης εφαρμογής των κανόνων που ισχύουν για το χρηματοπιστωτικό σύστημα».³⁷

Ο εν λόγω στόχος του ΕΣΧΕ εξειδικεύεται περαιτέρω στους συστατικούς Κανονισμούς, καθώς ορίζεται ότι η κατάλληλη εφαρμογή των κανόνων που ισχύουν για το χρηματοπιστωτικό σύστημα (δηλαδή του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου,³⁸ το οποίο θεσπίζεται, κατ' αρχήν, από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το

³³ **Κανονισμός 1093/2010**, 9^ο σημείο του αιτιολογικού, α' εδάφιο.

³⁴ Η καθιέρωση των σωμάτων εποπτών έγινε με το άρθρο 1, σημείο 33 (νέο άρθρο 131α), της **Οδηγίας 2009/111/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 302, 17.11.2009, σελ. 97-119), με την οποία τροποποιήθηκε η Οδηγία 2006/48/ΕΚ.

³⁵ **Κανονισμός 1092/2010**, άρθρο 1, παρ. 2.

³⁶ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 3, παρ. 1, α' εδάφιο.

³⁷ *Ibid.*, άρθρο 2, παρ. 1, β' εδάφιο.

³⁸ Για την έννοια και το περιεχόμενο του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου, βλέπε **Γκόρτσο (2008β)**, σελ. 288-290.

Συμβούλιο με την έκδοση νομοθετικών πράξεων σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία),³⁹ αποσκοπεί στην ικανοποίηση δύο αιτημάτων:⁴⁰

(i) Το πρώτο αίτημα είναι η διασφάλιση της σταθερότητας του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος, με προφανή γνώμονα την αποφυγή της επέλευσης χρηματοπιστωτικών κρίσεων, όπως η πρόσφατη (2007-2009) διεθνής, η οποία αποτέλεσε και την αφορμή για τη δημιουργία του ΕΣΧΕ.

(ii) Το δεύτερο αίτημα συνίσταται στην εξασφάλιση:

- αφενός μεν της εμπιστοσύνης του κοινού στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, η οποία δοκιμάστηκε έντονα κατά τη διάρκεια της πρόσφατης κρίσης,⁴¹ και
- αφετέρου της επαρκούς προστασίας των χρηστών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, γεγονός που αναδεικνύει την εμπλοκή του ΕΣΧΕ και στο πεδίο της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων του καταναλωτή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Κατά τη γνώμη του γράφοντος, η προστασία των χρηστών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών εντάσσεται μεν στους στόχους των τριών Αρχών (βλέπε σχετικά αμέσως κατωτέρω, υπό 3.1) και αποτελεί καθήκον τους που ρυθμίζεται συγκεκριμένα⁴² (για πρώτη δε φορά, καθώς στις Επιτροπές Lamfalussy δεν είχαν ανατεθεί συναφή καθήκοντα), όχι όμως και του ΕΣΣΚ, σε κανένα άρθρο του συστατικού Κανονισμού του οποίου δεν συναντάται σχετική διάταξη. Υπό την έννοια αυτή, η σχετική αναφορά του **άρθρου 2** δεν είναι ακριβής ως προς το ΕΣΧΕ στο σύνολό του, γεγονός που ενισχύει την αρχική παρατήρηση, ότι δηλαδή η διατύπωσή του έχει ως κέντρο βάρους το έργο των Αρχών.

2.3 Υποχρέωση συνεργασίας μεταξύ του ΕΣΣΚ και των Αρχών

Με την **παρ. 3 του άρθρου 2** των συστατικών των Αρχών Κανονισμών καθιερώθηκε η υποχρέωση τακτικής και στενής συνεργασίας τόσο με το ΕΣΣΚ όσο και μεταξύ τους μέσω της Μεικτής Επιτροπής. Στόχος αυτής της συνεργασίας είναι:

- η διασφάλιση της διατομεακής συνέπειας των εργασιών τους, και

³⁹ Η έννοια του όρου «νομοθετικές πράξεις» (που αντιστοιχεί σε εκείνον των βασικών νομικών πράξεων, σύμφωνα με τη ΣΕΚ) καθορίζεται στο **άρθρο 289, παρ. 3, της ΣΛΕΕ**, σύμφωνα με το οποίο ως τέτοιες ορίζονται οι νομικές πράξεις που εκδίδονται:

- είτε με τη «συνήθη νομοθετική διαδικασία» που καθορίζεται στο άρθρο 294 της ΣΛΕΕ (*ibid*, **άρθρο 289, παρ. 1**), η οποία αντιστοιχεί στη διαδικασία της συναπόφασης σύμφωνα με το άρθρο 251 της ΣΕΚ,
- είτε με την «ειδική νομοθετική διαδικασία» (*ibid*, **άρθρο 289, παρ. 2**).

Βλέπε σχετικά **Craig (2010)**, σελ. 252-253 και 255-260, και **Hetmeier (2010)**, σελ. 2675-2679 (για το άρθρο 289), και 2698-2707 (για το άρθρο 294).

⁴⁰ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 2, παρ. 1, β' εδάφιο, *in finem*.

⁴¹ Όπως επισημαίνει χαρακτηριστικά ο **Swoboda (2008)**, ενότητα I, *in finem* σε σχέση με την πρόσφατη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση: “The current turmoil is *not only a liquidity and a solvency crisis*, it is much more: a severe and rapidly spreading confidence crisis that reflects a *meltdown of trust in our financial system and institutions, private and public*” (η έμφαση είναι του ίδιου).

⁴² Ως προς το συναφές καθήκον της ΕΒΑ, βλέπε σχετικά κατωτέρω, υπό Β 3.3.

- η διαμόρφωση κοινών θέσεων στα διατομεακά θέματα, περιλαμβανομένου του τομέα της εποπτείας των ομίλων ετερογενών χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων.

Στην **παρ. 4** του ίδιου άρθρου ορίζεται, μάλιστα, ότι η εν λόγω συνεργασία οφείλει να πραγματοποιείται σύμφωνα με την «αρχή της καλόπιστης συνεργασίας» που καθιερώθηκε με το **άρθρο 4, παρ. 3 (α' υποπαράγραφος), της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση**,⁴³ «με εμπιστοσύνη και πλήρη αμοιβαίο σεβασμό, ιδίως προκειμένου να διασφαλίζεται η ροή κατάλληλων και αξιόπιστων πληροφοριών μεταξύ τους». Η ίδια διάταξη περιέχεται αυτολεξεί και στον **Κανονισμό 1092/2010** για τη σύσταση του ΕΣΣΚ (**άρθρο 1, παρ. 4**).

3. Οι τρεις Αρχές: γενικές διατάξεις

3.1 Ο στόχος των Αρχών

Πέραν του καθορισμού του βασικού στόχου του ΕΣΧΕ (σύμφωνα με τα μόλις προαναφερθέντα, υπό 2.2), οι συστατικοί Κανονισμοί καθορίζουν και τον (ειδικότερο) στόχο των Αρχών. Το στίγμα δίνεται ήδη στο αιτιολογικό τους, στο 8^ο σημείο του οποίου τονίζεται η αναγκαιότητα αναβάθμισης του ρόλου των Επιτροπών Lamfalussy, καθώς: «η Ένωση έχει φτάσει στα όρια του εφικτού ως προς το τι μπορεί να επιτευχθεί στο πλαίσió τους». Με την εν λόγω αναβάθμιση επιδιώκεται να διασφαλιστεί ότι:

- υπάρχουν μηχανισμοί που επιτρέπουν στις εθνικές εποπτικές αρχές να είναι σε θέση να λαμβάνουν τις καλύτερες δυνατές εποπτικές αποφάσεις για τα διασυννοριακά δραστηριοποιούμενα χρηματοοικονομικά ιδρύματα,⁴⁴
- υπάρχει επαρκής συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αρμοδίων εποπτικών αρχών,
- η κοινή δράση των εθνικών αρμοδίων εποπτικών αρχών δεν παρεμποδίζεται από την ύπαρξη (πολύ) διαφορετικών εποπτικών και ρυθμιστικών απαιτήσεων στα κράτη μέλη,
- τα κράτη μέλη και οι εθνικές εποπτικές αρχές δεν προσφεύγουν σε εθνικές λύσεις για προβλήματα που ανακύπτουν σε ενωσιακό επίπεδο, και
- οι ενωσιακές νομικές πράξεις ερμηνεύονται με ομοιόμορφο τρόπο από τα κράτη μέλη.

Η συγκεκριμενοποίηση του στόχου των Αρχών γίνεται στο **άρθρο 1 (παρ. 5)** των συστατικών Κανονισμών, σύμφωνα με το οποίο στόχος των τριών Αρχών είναι «η προστασία του δημοσίου συμφέροντος μέσω της συμβολής στη βραχυπρόθεσμη, μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη σταθερότητα και αποτελεσματικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, προς όφελος της οικονομίας, των πολιτών και των επιχειρήσεων της Ένωσης».⁴⁵ Είναι μάλιστα η πρώτη (κατά τη γνώση του γράφοντος)

⁴³ ΕΕ C 115, 9.5.2008, σελ. 13-45 (ενοποιημένη απόδοση). Για την εν λόγω διάταξη της ΣΕΕ, βλέπε **Lenz (2010)**.

⁴⁴ Για την έννοια του όρου «χρηματοοικονομικά ιδρύματα», βλέπε αναλυτικά κατωτέρω, υπό Β 2.2.2.

⁴⁵ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 1, παρ. 5, α' υποπαράγραφος, α' εδάφιο. Στο συγκεκριμένο σημείο (και δυστυχώς δεν είναι το μοναδικό κατά τη γνώμη του γράφοντος) η ελληνική απόδοση των συστατικών Κανονισμών είναι ανακριβής (και σίγουρα όχι συνεπής). Συγκεκριμένα, γίνεται αναφορά σε «σκοπό» των Αρχών, όρος ο οποίος στην αγγλική γλώσσα αποδίδεται ως “objective”, στη γερμανική ως “Ziel”, και στη γαλλική ως “objectif”. Στις

φορά που σε μια νομική πράξη που αφορά το ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα γίνεται αναφορά στην έννοια της «προστασίας του δημοσίου συμφέροντος».⁴⁶

Στο πλαίσιο αυτό, οι Αρχές καλούνται να συμβάλλουν:

- στη βελτίωση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, διασφαλίζοντας ιδίως υγιή, αποτελεσματική και συνεπή ρυθμιστική παρέμβαση και εποπτεία,
- στη διασφάλιση της ακεραιότητας, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας και της εύρυθμης λειτουργίας των χρηματοπιστωτικών αγορών,
- στην ενίσχυση του διεθνούς εποπτικού συντονισμού,
- στην αποτροπή της καταχρηστικής επιλογής του ευνοϊκότερου καθεστώτος εποπτείας και στην προαγωγή ισότιμων συνθηκών ανταγωνισμού,
- στη διασφάλιση της δέουσας ρύθμισης και εποπτείας σε ό,τι αφορά την ανάληψη των κατά περίπτωση, πιστωτικών, επενδυτικών, ασφαλιστικών και λοιπών κινδύνων, και
- στην ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών.⁴⁷

Ως μέσα υλοποίησης για την επίτευξη των ανωτέρω καθορίστηκαν:

- η συμβολή στη διασφάλιση της συνεπούς, αποδοτικής και αποτελεσματικής εφαρμογής των νομοθετικών πράξεων που αναφέρονται στο **άρθρο 1 (παρ. 2)** των συστατικών Κανονισμών, το πεδίο εφαρμογής των οποίων συνιστά το βασικό πεδίο δράσης τους (ως προς την ΕΒΑ, βλέπε αναλυτικά κατωτέρω, υπό Β 2),
- η ενίσχυση της σύγκλισης στο πεδίο της μικρο-προληπτικής εποπτείας,
- η παροχή γνωμοδοτήσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή, και
- η διεξαγωγή οικονομικών αναλύσεων των αγορών,

σύμφωνα με τα καθήκοντα και τις εξουσίες που έχουν ανατεθεί στις Αρχές (ως προς την ΕΒΑ, βλέπε αναλυτικά κατωτέρω, υπό Β 3).⁴⁸

Η ενδεδειγμένη ανάλυση των μόλις προαναφερθέντων στόχων των Αρχών, σε συνδυασμό μάλιστα με την ανάλυση των στόχων του ΕΣΧΕ (βλέπε σχετικά ανωτέρω, υπό 2.2), παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, λαμβανομένων υπόψη τόσο της ευρύτατης διατύπωσης των σχετικών διατάξεων όσο και των ερμηνευτικών προβλημάτων που ανακύπτουν από τη διατύπωση των στόχων του ΕΣΧΕ σύμφωνα με τα προαναφερθέντα (υπό 2.2). Η ανάλυση αυτή υπερβαίνει, πάντως, το σκοπό του παρόντος άρθρου.

ξενόγλωσσες αποδόσεις, οι ίδιοι όροι συναντώνται και στο προαναφερθέν άρθρο 2, παρ. 1, των Κανονισμών (για το ΕΣΧΕ), εκεί όμως αποδίδονται στην ελληνική γλώσσα ως «στόχος».

⁴⁶ Η έννοια του δημοσίου συμφέροντος (εθνικού ή ενωσιακού) θα προσδιοριστεί από τις Αρχές και, αν συντρέξει λόγος, ο έλεγχος θα γίνει από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁴⁷ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 1, παρ. 5, α' υποπαράγραφος, β' εδάφιο.

⁴⁸ *Ibid*, άρθρο 1, παρ. 5, β' υποπαράγραφος.

3.2 Οι Αρχές ως διάδοχοι των Επιτροπών Lamfalussy και ως «Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές»

3.2.1 Οι Αρχές ως διάδοχοι των Επιτροπών Lamfalussy

Οι τρεις Αρχές διαδέχθηκαν και αντικατέστησαν από την 1^η Ιανουαρίου 2011, που άρχισαν να ισχύουν οι Κανονισμοί, σε απόλυτη συμφωνία με τις προτάσεις της Έκθεσης de Larosière, τις τρεις προαναφερθείσες Επιτροπές Lamfalussy ως εξής:

- η ΕΒΑ αποτελεί νόμιμο διάδοχο (“legal successor”) της CEBS,⁴⁹
- η ESMA αποτελεί νόμιμο διάδοχο της CESR, και
- η ΕΙΟΠΑ αποτελεί νόμιμο διάδοχο της CEIOPS.

Κατά συνέπεια:

(α) Σε απόλυτη συμφωνία με τις προτάσεις της Έκθεσης de Larosière, αλλά και σε συνέχεια της αρχιτεκτονικής που διαμορφώθηκε από το 2002 με την υλοποίηση των προτάσεων της Έκθεσης Lamfalussy, διατηρήθηκε η «τομεακή προσέγγιση» αναφορικά με τις θεσμικές διευθετήσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο που σχετίζονται με τη μικρο-προληπτική εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος.⁵⁰

(β) Οι αρχές αναλαμβάνουν όλες τις εργασίες που βρίσκονται σε εξέλιξη και τις εξουσίες των Επιτροπών Lamfalussy. Οι νομικές πράξεις που εξέδωσαν οι Επιτροπές Lamfalussy αποτελούν πλέον νομικές πράξεις των Αρχών.

3.2.2 Οι Αρχές ως «Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές»

Βασικό και ουσιαστικό στοιχείο της αρχιτεκτονικής του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος, ακόμα και μετά τη σύσταση των τριών Αρχών, παραμένει το γεγονός ότι η άσκηση της μικρο-προληπτικής εποπτείας των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στην Ένωση εξακολουθεί, σε απόλυτη συμφωνία και με τις προτάσεις της Έκθεσης de Larosière (παρ. 14), να αποτελεί καθήκον των εθνικών αρμοδίων εποπτικών αρχών, σύμφωνα με τη ρητή διάταξη της **παρ. 5 του άρθρου 2** των Κανονισμών. Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά και στο ήδη αναφερθέν **9^ο σημείο (α' εδάφιο) του αιτιολογικού** του Κανονισμού 1093/2010: «*Το ΕΣΧΕ θα πρέπει να συνιστά ολοκληρωμένο δίκτυο εθνικών εποπτικών αρχών και εποπτικών αρχών της Ένωσης, το οποίο να αφήνει την καθημερινή εποπτεία στο εθνικό επίπεδο*».

⁴⁹ *Ibid*, άρθρο 76, παρ. 4, α' εδάφιο. Σύμφωνα με το **άρθρο 80**, η **Απόφαση 2009/78/ΕΚ** της Επιτροπής για τη σύσταση της CEBS καταργήθηκε την 1^η Ιανουαρίου 2011 (το ίδιο ισχύει και για τις Αποφάσεις με τις οποίες συστάθηκαν η CESR και η CEIOPS).

Επισημαίνεται σχετικά ότι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες-μέλη του ΕΣΚΤ (δηλαδή όλων των κρατών μελών της Ένωσης) συνεχίζουν (από το 1998) να πραγματώνουν τη συνεργασία τους στο πλαίσιο λειτουργίας της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας (“Banking Supervision Committee”) του ΕΣΚΤ. Βλέπε σχετικά **European Commission (2000)**, σελ. 11-12.

⁵⁰ Για τους λόγους που οδήγησαν σε αυτήν την επιλογή (μολονότι υπήρξαν και προτάσεις αναφορικά με την ενοποίηση των Αρχών), βλέπε **Louis (2010)**, σελ. 154 (υπό 7.10). Για την προβληματική της δημιουργίας μιας ή περισσότερων εποπτικών αρχών του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, βλέπε εντελώς ενδεικτικά **Lastra (2006)**, σελ. 324-328, και **Γκόρτσο (2008δ)**, αμφότερα με εκτενείς περαιτέρω βιβλιογραφικές παραπομπές.

Κατά συνέπεια, μολονότι οι τρεις Αρχές καλούνται στον τίτλο των συστατικών τους Κανονισμών «Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές», ο εν λόγω όρος χρησιμοποιείται μάλλον καθ' υπερβολή, σίγουρα δε μη κυριολεκτικά.⁵¹ Συγκεκριμένα:

(α) Οι Αρχές, θεσμοθετηθείσες βάσει του ενωσιακού δικαίου, είναι ευρωπαϊκές, καλούνται μάλιστα «ενωσιακοί φορείς» (βλέπε σχετικά κατωτέρω, υπό Β 1.1).

(β) Στα καθήκοντά τους εμπίπτουν, μεταξύ άλλων, θέματα που άπτονται της μικρο-προληπτικής εποπτείας των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που ασκούν δραστηριότητα στα κράτη μέλη της Ένωσης.

(γ) Οι Αρχές έχουν κανονιστικές εξουσίες επί αυτών των θεμάτων (είναι δηλαδή και ρυθμιστικές αρχές), καθώς έχουν την εξουσία έκδοσης κατευθυντηρίων γραμμών και συστάσεων (πράξεων ευρωπαϊκού «ήπιου» δικαίου), καθώς και αποφάσεων, πέραν, βέβαια, της καθοριστικής συμβολής τους στη διαμόρφωση ρυθμιστικών και εκτελεστικών τεχνικών προτύπων που εκδίδονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, με την κατάρτιση των συναφών σχεδίων (ως προς τις κανονιστικές εξουσίες της ΕΒΑ, βλέπε κατωτέρω, υπό Β 3.2).

(δ) Εντούτοις, οι Αρχές δεν έχουν, κατ' αρχήν τουλάχιστον, εποπτικές εξουσίες μικρο-προληπτικής φύσεως επί των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που ασκούν δραστηριότητα στα κράτη μέλη της Ένωσης, και κατά συνέπεια δεν αποτελούν, εν τοις πράγμασι, «εποπτικές αρχές».⁵² Για το λόγο αυτό, κατά τη γνώμη του γράφοντος, οι Αρχές ορθότερο θα ήταν να καλούνται «ευρωπαϊκές οιονεί-εποπτικές αρχές», ή «ευρωπαϊκοί εποπτικοί φορείς».

Η εν λόγω παρατήρηση σχετικοποιείται, πάντως, εν όψει δύο στοιχείων, τα οποία είναι καινοτόμα και υποδεικνύουν την τάση για σταδιακή μεν, αλλά ουσιαστική περαιτέρω ενίσχυση των εξουσιών των Αρχών έναντι των εθνικών αρμοδίων αρχών:

(i) Κατ' αρχήν, μερική κάμψη προκύπτει από το γεγονός ότι η ΕΒΑ δικαιούται να υποκατασταθεί στο έργο εθνικών αρμοδίων αρχών, εφόσον αυτές δεν συμμορφωθούν προς γνώμη της Επιτροπής ή απόφαση της ΕΒΑ σύμφωνα με τις διατάξεις των **άρθρων 17-19** του Κανονισμού (βλέπε σχετικά κατωτέρω, υπό Β 3.1.3.1).

(ii) Επίσης, άμεσα αναμένεται η ανάθεση στην ΕΣΜΑ απ' ευθείας (και όχι στις αρμόδιες εθνικές εποπτικές αρχές) της εποπτείας των οργανισμών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας που ασκούν δραστηριότητα στην Ένωση, σύμφωνα με τις διατάξεις υπό έκδοση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (βάσει σχετικής πρότασης της Επιτροπής),⁵³ με τον οποίο θα τροποποιηθεί ο **Κανονισμός (ΕΚ) 1060/2009** «για τους οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας».⁵⁴ Στο 5^ο σημείο αιτιολογικού του **Κανονισμού 1095/2010** που διέπει τη λειτουργία της ΕΣΜΑ αναφέρονται σχετικά τα ακόλουθα:

⁵¹ Η CEBS οριζόταν, αντίστοιχα, ως «ανεξάρτητη συμβουλευτική ομάδα για την τραπεζική εποπτεία στην Κοινότητα» (**Απόφαση 2009/78/ΕΚ**, άρθρο 1). Το ίδιο ίσχυε, επίσης, για τη CESR και τη CEIOPS.

⁵² Αναφορικά με τις εξουσίες που διαθέτουν, στο πλαίσιο της μικρο-προληπτικής εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, οι (δημόσιες) αρχές που καλούνται «εποπτικές» (“supervisory authorities”, Bankenaufsichtsbehörden”), βλέπε **Blumer (1996)**, σελ. 43-50, και **Barth, Caprio, and Levine (2006)**, σελ. 121-132.

⁵³ COM(2010) 289 τελικό, 2.6.2010.

⁵⁴ EE L 302, 17.11. 2009, σελ. 1-31.

«Με τα συμπεράσματά του της 19ης Ιουνίου 2009, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (...) τόνισε (...) ότι οι Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές θα πρέπει να διαθέτουν εποπτικές εξουσίες όσον αφορά τους οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας και κάλεσε την Επιτροπή να προετοιμάσει συγκεκριμένες προτάσεις (...).

Η Επιτροπή έχει υποβάλει πρόταση κανονισμού για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1060/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για τους οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πρέπει να εξετάσουν την πρόταση αυτήν, προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι η (...) Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών θα διαθέτει επαρκείς εποπτικές εξουσίες έναντι των οργανισμών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας (...).».

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Διευθετήσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο σχετικά με τη μικρο-προληπτική εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος:

από τα άτυπα *fora* στις «ευρωπαϊκές (οιονεί-)εποπτικές αρχές»

	Τραπεζικός τομέας	Τομέας κινητών αξιών και αγορών	Τομέας ασφάλισης, αντασφάλισης, και συνταξιοδοτικών ταμείων
Πριν από τη θέση σε εφαρμογή της διαδικασίας Lamfalussy: άτυπη (εκτός της BSC)	GdC (Group de Contact, 1972), και BSC (Banking Supervision Committee, European Central Bank, 1998) (*)	HLSSC (High Level Securities Supervisors Committee", 1985) FESCO (Forum of European Securities Commissions, 1997)	CIS (Conference of Insurance Supervisors, 1957)
Μετά τη θέση σε εφαρμογή της διαδικασίας Lamfalussy: θεσμοθετημένη	CEBS (Committee of European Banking Supervisors, 2004), και BSC (*)	CESR (Committee of European Securities Regulators, 2001)	CEIOPS (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors, 2004)
Μετά την ίδρυση του ΕΣΧΕ: θεσμοθετημένη	EBA (European Banking Authority, 2011), και BSC (*)	ESMA (European Securities and Markets Authority, 2011)	EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority, 2011)
(*) στο πλαίσιο του ΕΣΚΤ, σε επίπεδο εθνικών κεντρικών τραπεζών όλων των κρατών μελών της Ένωσης (με νόμισμα το ευρώ ή για τα οποία ισχύει παρέκκλιση)			

3.3 Ρήτρα διασφάλισης ως προς τις δημοσιονομικές αρμοδιότητες των κρατών μελών

Η λειτουργία των τριών Αρχών οριοθετείται με την καθιερωθείσα «ρήτρα διασφάλισης ως προς τις δημοσιονομικές αρμοδιότητες των κρατών μελών». Ειδικότερα, το **άρθρο 38** των συστατικών Κανονισμών ορίζει ότι οι Αρχές οφείλουν να διασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις που εκδίδουν βάσει των διατάξεων των **παρ. 3 των άρθρων 18** (αναφορικά με τη λήψη μέτρων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης) **και 19** (αναφορικά με τη μεσολάβηση για την επίλυση διαφωνιών μεταξύ εθνικών αρμοδίων αρχών) (βλέπε σχετικά κατωτέρω, υπό Β 3.1.3.1) δεν έρχονται, με οποιονδήποτε τρόπο, σε σύγκρουση με τις δημοσιονομικές αρμοδιότητες των κρατών μελών.⁵⁵ Στο αιτιολογικό του Κανονισμού αναφέρονται συναφώς τα ακόλουθα:

*«Την κύρια ευθύνη της διασφάλισης συντονισμένης διαχείρισης κρίσεων και της διατήρησης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας σε καταστάσεις κρίσεων, ιδίως όταν πρόκειται για τη σταθεροποίηση μεμονωμένων χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και τη λήψη σχετικών αποφάσεων, φέρουν τα κράτη μέλη. Οι αποφάσεις της Αρχής σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ή επίλυσης διαφορών, οι οποίες επηρεάζουν τη σταθερότητα κάποιου χρηματοοικονομικού ιδρύματος δεν θα πρέπει να προσκρούουν στις δημοσιονομικές αρμοδιότητες κρατών μελών».*⁵⁶

Αν ένα κράτος μέλος θεωρήσει ότι απόφαση που ελήφθη από την ΕΒΑ ή άλλη Αρχή προσκρούει στις δημοσιονομικές του αρμοδιότητες, δικαιούται να ενεργοποιήσει μια διαδικασία, με την εμπλοκή της Επιτροπής και του Συμβουλίου EcoFin, η οποία:

- διαφοροποιείται ανάλογα με το αν η απόφαση έχει εκδοθεί βάσει του άρθρου 18 ή του άρθρου 19 του Κανονισμού, και
- ολοκληρώνεται με την έκδοση απόφασης του Συμβουλίου αναφορικά με την ανάκληση ή μη της απόφασης της Αρχής.⁵⁷

Ρητά απαγορεύεται, ωστόσο, ως ασυμβίβαστη με τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, η καταχρηστική προσφυγή κράτους μέλους στη ρήτρα διασφάλισης. Αυτό ισχύει ιδίως, αν μια απόφαση Αρχής δεν έχει σημαντικό ή υλικό δημοσιονομικό αντίκτυπο.⁵⁸

⁵⁵ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 38, παρ. 1.

⁵⁶ *Ibid*, 50^ο σημείο του αιτιολογικού, α' και β' εδάφιο.

⁵⁷ *Ibid*, άρθρο 38, παρ. 2 και 3-4, αντίστοιχα. Επισημαίνεται σχετικά ότι η απόφαση του Συμβουλίου για την ανάκληση ή μη απόφασης της ΕΒΑ λαμβάνεται με απλή πλειοψηφία (παρ. 3, δ' υποπαράγραφος).

⁵⁸ *Ibid*, άρθρο 38, παρ. 5. Ως παράδειγμα αναφέρεται στο 50^ο σημείο του αιτιολογικού του Κανονισμού (δ' εδάφιο) η μείωση εσόδων που συνδέεται με την προσωρινή απαγόρευση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων ή προϊόντων για σκοπούς προστασίας των καταναλωτών.

3.4 Η Οδηγία 2010/78/ΕΕ ως προϊόν της ανάγκης τροποποίησης ορισμένων ενωσιακών νομοθετικών πράξεων που εμπίπτουν το πεδίο δράσης των Αρχών⁵⁹

3.4.1 Συνολική θεώρηση

Ταυτόχρονα με τους τρεις συστατικούς Κανονισμούς (δηλαδή στις 24 Νοεμβρίου 2010) υιοθετήθηκε και η **Οδηγία 2010/78/ΕΕ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (γνωστή ως “Omnibus Directive”).⁶⁰ Δικαιολογητική βάση για την υιοθέτησή της υπήρξε η ανάγκη τροποποίησης ορισμένων από τις νομοθετικές πράξεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, οι οποίες αποτελούν πηγές του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου, και το πεδίο εφαρμογής των οποίων καθορίζει το πεδίο δράσης των Αρχών, σύμφωνα με το **άρθρο 1 (παρ. 2 και 3) των συστατικών Κανονισμών** τους (ως προς το πεδίο δράσης της ΕΒΑ, βλέπε κατωτέρω, υπό Β 2). Ο σκοπός της εν λόγω τροποποίησης, η οποία περιορίστηκε (κατ’ αρχήν) σε έντεκα (11) από τις ως άνω νομοθετικές πράξεις (και συγκεκριμένα Οδηγίες),⁶¹ ήταν διττός:

- αφενός μεν να προστεθούν διατάξεις στις εν λόγω νομοθετικές πράξεις με τις οποίες να κατοχυρωθούν και να εξειδικευτούν ορισμένα από τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στις Αρχές με τους συστατικούς Κανονισμούς (βλέπε κατωτέρω, υπό 3.4.2), και
- αφετέρου να ικανοποιηθούν οι όροι που θέτει η ΣΛΕΕ για την εκ μέρους της Επιτροπής δυνατότητα έκδοσης κατ’ εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων βάσει σχεδίων τεχνικών προτύπων που καταρτίζουν οι Αρχές, σύμφωνα με τη συναφή εξουσία που τους έχει ανατεθεί με τους συστατικούς Κανονισμούς (υπό 3.4.3).

⁵⁹ Στη συνέχεια του παρόντος άρθρου οι φράσεις «νομοθετικές πράξεις, το πεδίο εφαρμογής των οποίων καθορίζει το πεδίο δράσης των Αρχών» (η οποία είναι ακριβέστερη) και «νομοθετικές πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο δράσης των Αρχών» χρησιμοποιούνται ως ισοδύναμες.

⁶⁰ Οδηγία 2010/78/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 «για τροποποίηση των οδηγιών 1998/26/ΕΚ, 2002/87/ΕΚ, 2003/6/ΕΚ, 2003/41/ΕΚ, 2003/71/ΕΚ, 2004/39/ΕΚ, 2004/109/ΕΚ, 2005/60/ΕΚ, 2006/48/ΕΚ, 2006/49/ΕΚ, και 2009/65/ΕΚ όσον αφορά τις εξουσίες της Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών), της Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων) και της Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών)», ΕΕ L 331, 15.12.2010, σελ. 120-161.

Νομική βάση της εν λόγω Οδηγίας αποτελούν τα άρθρα που αποτελούν τη νομική βάση των τροποποιούμενων Οδηγιών (άρθρα 50, 53, παρ. 1, 62, και 114).

Εντός του 2011 αναμένεται η έκδοση και νέας Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (γνωστής ως “Omnibus II Directive”), βάσει σχετικής πρότασης της Επιτροπής (COM(2011) 8 τελικό, 19.1.2011), με την οποία θα επέλθουν περαιτέρω τροποποιήσεις στην Οδηγία 2003/71/ΕΚ και για πρώτη φορά τροποποιήσεις στην Οδηγία 2009/138/ΕΚ (γνωστή ως “Solvency II” για τον ασφαλιστικό τομέα) σε σχέση με τις εξουσίες της ESMA και της ΕΙΟΡΑ, αντίστοιχα.

⁶¹ Με την υιοθέτηση της μόλις προαναφερθείσας “Omnibus II Directive”, ο αριθμός των τροποποιούμενων νομοθετικών πράξεων θα αυξηθεί σε δώδεκα (12). Εύλογο είναι, πάντως, να αναμένεται ότι στο άμεσο μέλλον θα ακολουθήσει η τροποποίηση, προς την ίδια κατεύθυνση, και των υπολοίπων νομοθετικών πράξεων που εμπίπτουν στο πεδίο δράσης των Αρχών.

3.4.2 Τροποποίηση των νομοθετικών πράξεων και καθήκοντα των Αρχών

Προκειμένου το ΕΣΧΕ να λειτουργήσει αποτελεσματικά και οι Αρχές να είναι σε θέση να εκπληρώσουν, επίσης αποτελεσματικά, τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί σύμφωνα με το **άρθρο 8 των συστατικών Κανονισμών** (ως προς τα καθήκοντα της ΕΒΑ, βλέπε κατωτέρω, υπό Β 3.1.2), με την **Οδηγία 2010/78/ΕΕ** προστέθηκαν νέες διατάξεις στις προαναφερθείσες νομοθετικές πράξεις, ώστε ορισμένα από τα εν λόγω καθήκοντα να κατοχυρωθούν, ρητά και συγκεκριμένα, και να εξειδικευτούν περαιτέρω σε αυτές. Οι σχετικές τροποποιήσεις έγιναν για κάθε νομοθετική πράξη χωριστά, σύμφωνα με τα **άρθρα 1-11** της Οδηγίας.⁶²

3.4.3 Τροποποίηση των νομοθετικών πράξεων και εξουσία των Αρχών για την κατάρτιση σχεδίων τεχνικών προτύπων

3.4.3.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Σύμφωνα με τις διατάξεις των **άρθρων 10-15** των συστατικών Κανονισμών (και με βάση όσα θα αναφερθούν αναλυτικά και στη συνέχεια του παρόντος άρθρου, υπό Β 3.2.2, ως προς τις συναφείς εξουσίες της ΕΒΑ), οι Αρχές έχουν την εξουσία να καταρτίζουν σχέδια ρυθμιστικών και εκτελεστικών τεχνικών προτύπων, τα οποία υποβάλλονται, αντίστοιχα, προς έγκριση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω (δηλαδή για την εκ μέρους της έκδοση):

- κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, σύμφωνα με το **άρθρο 290 της ΣΛΕΕ** (βλέπε σχετικά κατωτέρω, υπό 3.4.3.2),⁶³ και
- εκτελεστικών πράξεων, σύμφωνα με το **άρθρο 291 της ΣΛΕΕ** (υπό 3.4.3.3).⁶⁴

*Είναι προφανές ότι η λύση αυτή υιοθετήθηκε για αμφότερες τις κατηγορίες τεχνικών προτύπων, διότι οι Αρχές δεν έχουν την εξουσία έκδοσης νομικά δεσμευτικών πράξεων. Μια τέτοια εξουσία θα μπορούσε να τους ανατεθεί μόνον με τροποποίηση της ΣΛΕΕ, όπως συνέβη με την ΕΚΤ, η οποία διαθέτει αυτοτελή εξουσία έκδοσης νομικών πράξεων βάσει του **άρθρου 132 της ΣΛΕΕ** (άρθρο 110 της ΣΕΚ).⁶⁵ Με βάση το ισχύον ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο, η νομική δεσμευτικότητα των τεχνικών προτύπων, ρυθμιστικών και εκτελεστικών, διασφαλίστηκε, συνεπώς, με την έγκριση των σχεδίων που καταρτίζουν οι Αρχές από την Επιτροπή μέσω κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων.⁶⁶*

⁶² Για παράδειγμα, με το σημείο 14 του άρθρου 9 της Οδηγίας 2010/78/ΕΕ προστέθηκε στο άρθρο 42 της **Οδηγίας 2006/48/ΕΚ** (η οποία εμπίπτει στο πεδίο δράσης της ΕΒΑ, σύμφωνα με όσα θα αναφερθούν αναλυτικά κατωτέρω, υπό Β 2) το ακόλουθο εδάφιο: «Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να παραπέμψουν στην Αρχή περιπτώσεις όπου αίτημα συνεργασίας, ειδικότερα ανταλλαγής πληροφοριών, απορρίφθηκε ή δεν διεκπεραιώθηκε εντός εύλογου χρονικού διαστήματος. Με την επιφύλαξη του άρθρου 258 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η Αρχή μπορεί, στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην πρώτη περίοδο, να ενεργεί στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που της έχουν εκχωρηθεί βάσει του **άρθρου 19** του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010».

⁶³ Για την εν λόγω κατηγορία νομικών πράξεων, βλέπε ενδεικτικά **Craig (2010)**, σελ. 253-254 και 260-270, και **Hetmeier (2010)**, σελ. 2679-2687.

⁶⁴ Για την εν λόγω κατηγορία νομικών πράξεων, βλέπε ενδεικτικά **Craig (2010)**, σελ. 254-255 και 270-282, και **Hetmeier (2010)**, σελ. 2687-2691.

⁶⁵ Βλέπε ενδεικτικά **Smits (1997)**, σελ. 102-106.

⁶⁶ **Κανονισμός 2010/1093**, 23^ο σημείο του αιτιολογικού, α' εδάφιο.

Για να έχει τη δυνατότητα η Επιτροπή να εκδώσει τέτοιες πράξεις πρέπει να της έχει δοθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 290 και 291 της ΣΛΕΕ, σχετική εξουσιοδότηση με νομοθετική πράξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Ειδικά για τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, η ΣΛΕΕ ορίζει ότι οι νομοθετικές πράξεις πρέπει, επίσης, να περιέχουν και τους *ex ante* και *ex post* περιορισμούς της εν λόγω εξουσιοδότησης.

Εν όψει των προαναφερθέντων, και προκειμένου να καταστεί δυνατή η ενεργοποίηση από τις Αρχές της εξουσίας κατάρτισης σχεδίων ρυθμιστικών και εκτελεστικών τεχνικών προτύπων, ήταν αναγκαία η περαιτέρω τροποποίηση των (ως άνω) τροποποιούμενων νομοθετικών πράξεων που emπίπτουν στο πεδίο δράσης των Αρχών. Οι εν λόγω τροποποιήσεις επήλθαν με την **Οδηγία 2010/78/ΕΕ**, επίσης.

3.4.3.2 Κατάρτιση από τις Αρχές σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων και έκδοση από την Επιτροπή κατ' εξουσιοδότηση πράξεων

(α) Οι διατάξεις της ΣΛΕΕ

Σύμφωνα με το **άρθρο 290 της ΣΛΕΕ**,⁶⁷ προϋπόθεση για την έκδοση από την Επιτροπή κατ' εξουσιοδότηση πράξεων είναι η ανάθεση σε αυτήν σχετικής εξουσίας με νομοθετική πράξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (σύμφωνα με το **άρθρο 289 της ΣΛΕΕ**). Το άρθρο ορίζει, επίσης, ότι οι νομοθετικές πράξεις πρέπει να περιέχουν και τους *ex ante* (βλέπε κατωτέρω, υπό (i)) και *ex post* περιορισμούς (υπό (ii)) της εν λόγω εξουσιοδότησης. Ειδικότερα:

(i) Πρέπει να οριοθετούν σαφώς τους στόχους, το περιεχόμενο, την έκταση και τη διάρκεια της εξουσιοδότησης.⁶⁸ Ρητά ορίζεται σε αυτό το πλαίσιο ότι:

- τα «ουσιώδη στοιχεία» ενός τομέα ρυθμίζονται αποκλειστικά με νομοθετική πράξη και δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εξουσιοδότησης,⁶⁹ και
- κατά συνέπεια, με τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις συμπληρώνονται ή τροποποιούνται «μη ουσιώδη στοιχεία» μιας νομοθετικής πράξης.⁷⁰

(ii) Πρέπει, επίσης, να καθορίζουν σαφώς τις προϋποθέσεις στις οποίες υπόκειται η εξουσιοδότηση, οι οποίες μπορεί να συνίστανται:

- στη δυνατότητα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου να αποφασίσουν την ανάκληση της εξουσιοδότησης, ή/και
- στην πρόβλεψη ότι η κατ' εξουσιοδότηση πράξη μπορεί να τεθεί σε ισχύ μόνον, εφόσον το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο δεν διατυπώσουν αντίρρηση εντός της προθεσμίας που ορίζουν οι νομοθετικές πράξεις.⁷¹

⁶⁷ ΣΛΕΕ, άρθρο 290, παρ. 1, α' υποπαράγραφος. Ο όρος «κατ' εξουσιοδότηση πράξεις» αναφέρεται στην παρ. 3 του άρθρου, ενώ στην παρ. 1 χρησιμοποιείται ο όρος «μη νομοθετικές πράξεις γενικής ισχύος». Οι δύο όροι είναι, πάντως, ταυτόσημοι.

⁶⁸ ΣΛΕΕ, άρθρο 290, παρ. 1, β' υποπαράγραφος, α' εδάφιο.

⁶⁹ *Ibid*, άρθρο 290, παρ. 1, β' υποπαράγραφος, β' εδάφιο.

⁷⁰ *Ibid*, άρθρο 290, παρ. 1, α' υποπαράγραφος.

⁷¹ *Ibid*, άρθρο 290, παρ. 2, α' εδάφιο. Αξιοσημείωτο είναι ότι στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται κοινή θέση των δύο θεσμικών οργάνων της Ένωσης, καθώς τόσο η ανάκληση της εξουσιοδότησης όσο και η διατύπωση αντιρρήσεων μπορεί να προέλθει από ένα εξ' αυτών.

Κατά συνέπεια, η έκδοση από την Επιτροπή ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, βάσει συναφούς σχεδίου των Αρχών, προϋποθέτει την ύπαρξη συναφούς εξουσιοδότησης στις νομοθετικές πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο δράσης τους, οι οποίες πρέπει να περιέχουν και τους περιορισμούς της.

Στη Δήλωση αρ. 39 «όσον αφορά το άρθρο 290 της ΣΛΕΕ» που προσαρτάται στην τελική πράξη της Διακυβερνητικής Διάσκεψης που υιοθέτησε τη Συνθήκη της Λισσαβώνας, η Διάσκεψη σημείωσε την πρόθεση της Επιτροπής «να εξακολουθήσει να διαβουλεύεται με εμπειρογνώμονες που ορίζονται από τα κράτη μέλη κατά την προετοιμασία των σχεδίων πράξεων κατ' εξουσιοδότηση στο τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική της».

Είναι προφανές ότι κατά το χρόνο σύνταξης της εν λόγω Δήλωσης (το 2007) η Επιτροπή εξέφρασε την πρόθεση να συνεχίσει τη διαβούλευση με τις Επιτροπές Lamfalussy. Η εν λόγω διαβούλευση είχε θεσμοθετηθεί με τις συστατικές των Επιτροπών Lamfalussy Αποφάσεις της Επιτροπής, στο πλαίσιο της διαδικασίας κανονιστικής επιτροπολογίας κατά την έκδοση εκτελεστικών μέτρων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 202 της ΣΕΚ (τρίτο σημείο, α' εδάφιο),⁷² η οποία, κατά την κρατούσα άποψη (την οποία η εν λόγω Δήλωση ενισχύει προδήλως), δεν ισχύει για τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις της Επιτροπής (σε αντίθεση με τις εκτελεστικές πράξεις, βλέπε σχετικά κατωτέρω, υπό 3.4.3.3. (α)).⁷³

Συνεπώς, υπό το πρίσμα των συνθηκών που καθιερώθηκαν με τη θεσμοθέτηση του ΕΣΧΕ, η πρόθεση της Επιτροπής πρέπει να ερμηνευτεί στην κατεύθυνση της συνέχισης της διαβούλευσης με τις Αρχές κατά τη διαμόρφωση κατ' εξουσιοδότηση πράξεων σε θέματα μικρο-προληπτικής εποπτείας φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, μολοντί για αυτές δεν ισχύει η διαδικασία της κανονιστικής επιτροπολογίας, στο πλαίσιο της (εκ μέρους των Αρχών) κατάρτισης σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων.⁷⁴

(β) Οι διατάξεις της Οδηγίας 2010/78/ΕΕ

Με την Οδηγία 2010/78/ΕΕ καθορίστηκαν, ανά τροποποιούμενη νομοθετική πράξη (άρθρα 1-11, αντίστοιχα), οι τομείς (δηλαδή οι θεματικές ενότητες) στους οποίους έχει ανατεθεί:

- στις Αρχές η εξουσία κατάρτισης σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων, και
- στην Επιτροπή η εξουσία για την έγκριση των εν λόγω σχεδίων μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

⁷² Για τη διαδικασία της κανονιστικής επιτροπολογίας, η οποία εξειδικεύτηκε με τις διατάξεις της Απόφασης 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 184, 17.7.1999, σελ. 23-26), όπως τροποποιήθηκε με την Απόφαση 2006/512/ΕΚ (ΕΕ L 200, 22.7.2006, σελ. 11-13) που καθιέρωσε την καλούμενη «διαδικασία κανονιστικής επιτροπολογίας υπό έλεγχο», βλέπε ενδεικτικά Γκόρτσο (2007α), σελ. 22-24 και 34-36.

⁷³ Βλέπε σχετικά Craig (2010), σελ. 260-263, με αναφορά και στην περί του αντιθέτου επιχειρηματολογία.

⁷⁴ Κανονισμός 1093/2010, 21^ο σημείο αιτιολογικού, α' εδάφιο. Αξιοσημείωτη είναι και η σκέψη που διατυπώνεται στο β' εδάφιο, σύμφωνα με την οποία η εμπειρογνομοσύνη της ΕΒΑ είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη και σε ό,τι αφορά «πρότυπα ή τμήματα προτύπων που δεν βασίζονται σε κάποιο σχέδιο ρυθμιστικού τεχνικού προτύπου που έχει καταρτίσει η ίδια η Αρχή».

Καθορίστηκαν, επίσης, οι στόχοι, το περιεχόμενο και η έκταση της συναφούς εξουσιοδότησης. Αντίθετα, η διάρκεια της εξουσιοδότησης, καθώς και οι προϋποθέσεις στις οποίες αυτή υπόκειται (δηλαδή οι *ex post* περιορισμοί), καθορίστηκαν στην Οδηγία 2010/78/ΕΕ αποσπασματικά, συνολικά δε στους συστατικούς των Αρχών Κανονισμούς (βλέπε σχετικά κατωτέρω, υπό Β 3.2.2.1).

*Ενδεικτικό παράδειγμα του αποσπασματικού χαρακτήρα της ρύθμισης είναι το γεγονός ότι ο καθορισμός της διάρκειας της εξουσιοδότησης της Επιτροπής και των *ex post* περιορισμών της στις Οδηγίες 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (οι οποίες τροποποιούνται με την Οδηγία 2010/78/ΕΕ και εμπίπτουν στο πεδίο δράσης της ΕΒΑ, βλέπε σχετικά κατωτέρω υπό Β 2.2.2), έγινε στην **Οδηγία 2010/76/ΕΕ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η οποία υιοθετήθηκε την ίδια ακριβώς ημερομηνία με την Οδηγία 2010/78/ΕΚ (!).⁷⁵*

Πάντως, με την εν λόγω Οδηγία δεν τέθηκε, απλώς, η βάση για την ενεργοποίηση της εξουσίας των Αρχών να καταρτίζουν σχέδια ρυθμιστικών προτύπων, αλλά καθιερώθηκε και η υποχρέωση των Αρχών να ασκήσουν σε ορισμένες περιπτώσεις την εν λόγω εξουσία. Μάλιστα, η Επιτροπή καλείται να υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2014, έκθεση που να διαπιστώνει αν οι Αρχές έχουν υποβάλει τα σχέδια ρυθμιστικών και εκτελεστικών τεχνικών προτύπων που καθορίζει η Οδηγία, «είτε η υποβολή είναι υποχρεωτική είτε προαιρετική».⁷⁶

3.4.3.3 Κατάρτιση από τις Αρχές σχεδίων εκτελεστικών τεχνικών προτύπων και έκδοση από την Επιτροπή εκτελεστικών πράξεων

(α) Οι διατάξεις της ΣΛΕΕ

Σύμφωνα με την **παρ. 2 του άρθρου 291 της ΣΛΕΕ**, προϋπόθεση για την έκδοση από την Επιτροπή εκτελεστικών πράξεων είναι η ανάθεση σε αυτήν εκτελεστικών εξουσιών με «νομικά δεσμευτικές πράξεις της Ένωσης», και η αναγκαιότητα ενιαίων προϋποθέσεων για την εκτέλεση αυτών των πράξεων. Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, η εξουσιοδότηση για την έκδοση εκτελεστικών πράξεων⁷⁷ μπορεί να δοθεί στην Επιτροπή όχι μόνον με νομοθετικές πράξεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (σύμφωνα με το **άρθρο 289 της ΣΛΕΕ**), αλλά και με κατ' εξουσιοδότηση πράξεις της Επιτροπής, καθώς αμφότερες οι εν λόγω κατηγορίες εμπίπτουν στην έννοια των «νομικά δεσμευτικών πράξεων της Ένωσης».⁷⁸

Κατά συνέπεια, και η έκδοση από την Επιτροπή εκτελεστικών τεχνικών προτύπων μέσω εκτελεστικών πράξεων, βάσει σχεδίου των Αρχών, προϋποθέτει την ύπαρξη συναφούς εξουσιοδότησης είτε στις νομοθετικές πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο δράσης τους, είτε στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που εκδίδονται βάσει αυτών.

⁷⁵ ΕΕ L 329, 14.12.2010, σελ. 3-35.

⁷⁶ **Οδηγία 2010/78/ΕΕ**, άρθρο 12.

⁷⁷ Ο όρος «εκτελεστικές πράξεις» αναφέρεται στην παρ. 4 του άρθρου 291.

⁷⁸ Βλέπε σχετικά **Craig (2010)**, σελ. 272-275.

Επισημαίνεται, τέλος, ότι, σε αντίθεση με τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, για τις εκτελεστικές πράξεις της Επιτροπής (συνεχίζει να) ισχύει η διαδικασία της κανονιστικής επιτροπολογίας, με ή χωρίς έλεγχο. Η εν λόγω διαδικασία όφειλε να καθοριστεί⁷⁹ και καθορίστηκε:

- με τις διατάξεις Κανονισμού που εκδόθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,⁸⁰
- και όχι βάσει Αποφάσεων του Συμβουλίου, μετά από γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως όριζε η ΣΕΚ (γεγονός που αποτελεί μια ακόμα απόδειξη του αναβαθμισμένου θεσμικού ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μετά τη θέση σε εφαρμογή της Συνθήκης της Λισσαβόνας).⁸¹

(β) Οι διατάξεις της Οδηγίας 2010/78/ΕΕ

Οι τομείς στους οποίους έχει ανατεθεί στις Αρχές η εξουσία κατάρτισης σχεδίων εκτελεστικών τεχνικών προτύπων, και στην Επιτροπή η εξουσία για την έγκρισή τους μέσω εκτελεστικών πράξεων καθορίστηκαν επίσης, για κάθε τροποποιούμενη νομοθετική πράξη χωριστά (άρθρα 1-11, αντίστοιχα), με την **Οδηγία 2010/78/ΕΕ**. Οι διατάξεις του **άρθρου 12** της Οδηγίας (σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, υπό 3.4.3.2 (β)) ισχύουν και για τα σχέδια εκτελεστικών τεχνικών προτύπων.

⁷⁹ ΣΛΕΕ, άρθρο 291, παρ. 3.

⁸⁰ **Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή» (ΕΕ L 55, 28.2.2011, σελ. 13-18), με τον οποίο καταργήθηκε η προαναφερθείσα (βλέπε υποσημείωση αρ. 72) Απόφαση 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου, όπως ίσχυε (*ibid*, άρθρο 12).

⁸¹ ΣΕΚ, άρθρο 202, τρίτο σημείο, δ' εδάφιο.

B. Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών («ΕΒΑ»)

1. Νομικό καθεστώς και όργανα

1.1 Το νομικό καθεστώς

Όπως προαναφέρθηκε, η ΕΒΑ θεσμοθετήθηκε με τον Κανονισμό 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (εφεξής ο «Κανονισμός», εκτός αν υπάρχει αναφορά σε άλλον) και αποτελεί συστατικό στοιχείο του ΕΣΧΕ.⁸² Ιδρύθηκε την 1^η Ιανουαρίου 2011⁸³ και άρχισε τη λειτουργία της από αυτήν την ημερομηνία ως διάδοχος της CEBS.

Η ΕΒΑ, η οποία εδρεύει στο Λονδίνο (όπου έδρευε και η CEBS),⁸⁴ αποτελεί «ενωσιακό φορέα»,⁸⁵ όπως και οι άλλες Αρχές.⁸⁶ Διαθέτει νομική προσωπικότητα,⁸⁷ και, κατά συνέπεια, σε κάθε κράτος μέλος την ευρύτερη δυνατή νομική ικανότητα που αναγνωρίζεται σε νομικά πρόσωπα με βάση την εθνική τους νομοθεσία, έχοντας ενδεικτικά την ικανότητα να αποκτά ή να διαθέτει ακίνητη και κινητή περιουσία και την ικανότητα να είναι διάδικος.⁸⁸

1.2 Τα όργανα

Σε αντίθεση με τη CEBS, η ΕΒΑ δεν έχει μέλη.⁸⁹ Αντίθετα, διαθέτει πέντε (5) όργανα, τα οποία καθορίζονται στο **άρθρο 6** του Κανονισμού.⁹⁰

Το εν λόγω άρθρο δεν κάνει λόγο για όργανα (στην κεφαλίδα χρησιμοποιείται ο όρος «σύνθεση»). Εν τούτοις, ορθό είναι να θεωρηθεί ότι η ΕΒΑ διαθέτει όργανα, πόσο μάλλον αφού στο 52^ο σημείο του αιτιολογικού του (α' εδάφιο) αναφέρεται ότι: «Το κύριο όργανο λήψης αποφάσεων της Αρχής θα πρέπει να είναι το συμβούλιο εποπτών (...).»⁹¹

Τα όργανα της ΕΒΑ είναι τα ακόλουθα:

(α) Το πρώτο όργανο είναι το Συμβούλιο Εποπτών (“Board of Supervisors”), το οποίο διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 40-44, και στη σύνθεση του οποίου μετέχουν:

⁸² **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 2, παρ. 1, α' εδάφιο.

⁸³ *Ibid.*, άρθρο 82, γ' εδάφιο.

⁸⁴ *Ibid.*, άρθρο 7.

⁸⁵ *Ibid.*, άρθρο 5, παρ. 1. Από την εν λόγω διατύπωση (“Union body” στην αγγλική απόδοση, “Einrichtung der Union” στη γερμανική, “organisme de l’Union” στη γαλλική), προκύπτει ότι η ΕΒΑ δεν αποτελεί εκτελεστικό οργανισμό. Για την έννοια και τις εξουσίες των εκτελεστικών οργανισμών (“agencies”) στην Ένωση, βλέπε ενδεικτικά **Shapiro (2011)**.

⁸⁶ Αντίθετα η ιδιότητα αυτή δεν αποδίδεται στο ΕΣΣΚ, καθώς δεν συναντάται αντίστοιχη διάταξη στον Κανονισμό 2010/1092.

⁸⁷ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 5, παρ. 1.

⁸⁸ *Ibid.*, άρθρο 5, παρ. 2.

⁸⁹ Για τη σύνθεση της CEBS (μέλη και παρατηρητές), βλέπε **Γκόρτσο (2008α)**, σελ. 8-12.

⁹⁰ Η λειτουργία των εν λόγω οργάνων διέπεται και από τις διατάξεις των (εσωτερικών) αποφάσεων που έχουν ληφθεί από τα αρμόδια όργανα, οι οποίες είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.eba.europa.eu/Aboutus/Legal-texts/EBA-legal-documents.aspx>.

⁹¹ Βλέπε σχετικά και **Louis (2010)**, σελ. 155.

- ο Πρόεδρος της EBA,
- οι επικεφαλής των εθνικών δημοσίων αρχών που είναι αρμόδιες για τη μικρο-προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, είτε είναι κεντρικές τράπεζες είτε άλλες ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, και
- ένας εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της ΕΚΤ, του ΕΣΣΚ, της ESMA και της ΕΙΟΡΑ.⁹²

Επισημαίνεται σχετικά ότι στα μέλη της CEBS εντάσσονταν και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες όλων των κρατών μελών, ακόμα δε και εκείνες που δεν είχαν άμεση εμπλοκή στη μικρο-προληπτική εποπτεία μεμονωμένων πιστωτικών ιδρυμάτων.⁹³ Οι εν λόγω κεντρικές τράπεζες δεν εκπροσωπούνται, αντίθετα, στο Συμβούλιο Εποπτών της EBA. Η συνεργασία του συνόλου των εθνικών κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών της Ένωσης πραγματοποιείται πλέον μόνον στην προαναφερθείσα Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας (“Banking Supervision Committee”) του ΕΣΚΤ.

(β) Το δεύτερο όργανο είναι το Συμβούλιο Διοίκησης (“Management Board”), το οποίο διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 45-47 και είναι επταμελές, αποτελούμενο από:

- τον Πρόεδρο της EBA, και
- έξι (6) άλλα μέλη του Συμβουλίου Εποπτών, τα οποία εκλέγονται από τα μέλη του Συμβουλίου Εποπτών με δικαίωμα ψήφου.⁹⁴

(γ) Το τρίτο όργανο είναι ο Πρόεδρος (“Chairperson”, άρθρα 48-50), ο οποίος είναι ανεξάρτητος επαγγελματίας πλήρους απασχόλησης,⁹⁵ διορίζεται από το Συμβούλιο Εποπτών,⁹⁶ και εκπροσωπεί την EBA.⁹⁷

(δ) Το τέταρτο όργανο είναι ο Εκτελεστικός Διευθυντής (“Executive Director”, άρθρα 51-53), ο οποίος διορίζεται, επίσης, από το Συμβούλιο Εποπτών μετά από επιβεβαίωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.⁹⁸ Στον Εκτελεστικό Διευθυντή, ο οποίος πρέπει να είναι ανεξάρτητος επαγγελματίας πλήρους απασχόλησης, έχει ανατεθεί η διοίκηση της EBA.⁹⁹

⁹² **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 40, παρ. 1. Δικαίωμα ψήφου έχουν μόνον οι επικεφαλής των εθνικών αρμοδίων αρχών για τη μικρο-προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ο Πρόεδρος, όπως και τα υπόλοιπα μέλη, συμμετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου.

⁹³ **Απόφαση 2009/78/ΕΚ**, άρθρο 3, παρ. 1, στοιχεία (β) και (γ).

⁹⁴ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 45, παρ. 1, α' υποπαράγραφος. Ως πρώτα μέλη εξελέγησαν τα μέλη του Συμβουλίου Εποπτών από τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ουγγαρία, τη Σουηδία, την Τσεχική Δημοκρατία και τη Φινλανδία.

⁹⁵ *Ibid*, άρθρο 48, παρ. 1, α' υποπαράγραφος.

⁹⁶ *Ibid*, άρθρο 48, παρ. 2, α' υποπαράγραφος. Πρώτος Πρόεδρος διορίστηκε ο Ιταλός υπηκοότητας Andrea Enria (ο οποίος είχε διατελέσει στο χρονικό διάστημα 2004-2007 Γενικός Γραμματέας της CEBS) για πενταετή θητεία (σύμφωνα με το **άρθρο 48, παρ. 3**).

⁹⁷ *Ibid*, άρθρο 5, παρ. 3.

⁹⁸ *Ibid*, άρθρο 51, παρ. 2. Αντίθετα, ο διορισμός του Προέδρου δεν προϋποθέτει ενέργεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο, πάντως, δικαιούται να διατυπώσει αντιρρήσεις (*ibid*, άρθρο 48, παρ. 2, β' υποπαράγραφος). Πρώτος Εκτελεστικός Διευθυντής διορίστηκε ο ουγγρικής υπηκοότητας Adam Farkas για πενταετή θητεία (σύμφωνα με το **άρθρο 51, παρ. 3**).

⁹⁹ *Ibid*, άρθρο 51, παρ. 1.

(ε) Τέλος, το πέμπτο όργανο είναι το Συμβούλιο Προσφυγών (“Board of Appeals”, άρθρα 58-59), το οποίο:

- όπως έχει προαναφερθεί (υπό Α 2.1.2) είναι κοινό όργανο των τριών Αρχών (όπως και η Μεικτή Επιτροπή, η οποία όμως δεν μνημονεύεται στο άρθρο 6),
- είναι εξαμελές, και
- έχει ως έργο την παροχή εμπειριστατωμένων νομικών γνωμών όσον αφορά τη νομιμότητα της άσκησης των εξουσιών της ΕΒΑ.¹⁰⁰

2. Πεδίο δράσης

2.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Το πεδίο δράσης της ΕΒΑ καθορίζεται ρητά στις **παρ. 2 και 3 του άρθρου 1** του Κανονισμού. Αυτό αποτελεί ένα *novum* σε σχέση με τη CEBS, το πεδίο δράσης της οποίας δεν καθοριζόταν ρητά, γεγονός που δημιουργούσε αμφιβολίες ως προς την οριοθέτηση των καθηκόντων της.¹⁰¹

2.2 Η κύρια βάση του πεδίου δράσης της ΕΒΑ

2.2.1 Γενικές διατάξεις

Η κύρια βάση του πεδίου δράσης της ΕΒΑ τίθεται στην **παρ. 2** του άρθρου 1 του Κανονισμού. Με την εν λόγω διάταξη καθιερώθηκαν τα ακόλουθα:¹⁰²

(α) Το πεδίο δράσης της ΕΒΑ οριοθετείται από τις εξουσίες που της ανατίθενται, σύμφωνα με τις διατάξεις των **άρθρων 8 και 9** του Κανονισμού (βλέπε σχετικά κατωτέρω, υπό Β 3.1.3, και Β 3.3, αντίστοιχα).

(β) Η ΕΒΑ οφείλει να ενεργεί, κατ’ αρχήν, στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής συγκεκριμένων, εξαντλητικά αναφερομένων, νομοθετικών πράξεων (βλέπε σχετικά αμέσως κατωτέρω, υπό 2.2.2), περιλαμβανομένων και όλων των νομικών πράξεων (Οδηγιών, Κανονισμών και Αποφάσεων) που βασίζονται σε αυτές. Η τελευταία αυτή αναφορά ισχύει, προφανώς, για:

- τα εκτελεστικά μέτρα που έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με το **άρθρο 202 της ΣΕΚ**,¹⁰³ και
- τα ρυθμιστικά και εκτελεστικά πρότυπα που θα εκδώσει η Επιτροπή μέσω κατ’ εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων, βάσει των **άρθρων 290 και 291**, αντίστοιχα, **της ΣΛΕΕ** (βλέπε σχετικά κατωτέρω, υπό Β 3.2.2).

¹⁰⁰ *Ibid*, άρθρο 58, παρ. 2.

¹⁰¹ Βλέπε σχετικά **Γκόρτσο (2008α)**, σελ. 13-14.

¹⁰² **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 1, παρ. 2.

¹⁰³ Για τα εκτελεστικά μέτρα της Επιτροπής, όπως αυτά εκδόθηκαν κατ’ εξουσιοδότηση βασικών νομικών πράξεων που αποτελούν (ή αποτέλεσαν) πηγές του ευρωπαϊκού δικαίου της κεφαλαιαγοράς πριν από και μετά την καθιέρωση της διαδικασίας Lamfalussy (του κλάδου δηλαδή του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου όπου, κατ’ εξοχήν, δόθηκε στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης εκτελεστικών μέτρων), βλέπε **Γκόρτσο (2008β)**.

2.2.2 Οι νομοθετικές πράξεις που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 1 του Κανονισμού

Οι νομοθετικές πράξεις που αναφέρονται στην **παρ. 2 του άρθρου 1** και στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής των οποίων οφείλει να ενεργεί η ΕΒΑ εντάσσονται σε δύο κατηγορίες:

(α) Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται πέντε (5) νομοθετικές πράξεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (όπως αυτές ισχύουν), οι οποίες αποτελούν τον «σκληρό πυρήνα» του πεδίου δράσης της ΕΒΑ. Από συστηματική άποψη (και με κριτήριο τον κλάδο του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου στον οποίο εντάσσονται), οι εν λόγω πράξεις μπορούν να καταταγούν σε δύο υπο-κατηγορίες:

(αα) Στην πρώτη εντάσσονται οι τρεις (3) από τις πέντε (5) νομοθετικές πράξεις που αποτελούν πηγές του ευρωπαϊκού τραπεζικού δικαίου:¹⁰⁴

- η **Οδηγία 2006/48/ΕΚ** «*σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων*»,¹⁰⁵
- η **Οδηγία 2006/49/ΕΚ** «*για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων*»,¹⁰⁶ και
- η **Οδηγία 94/19/ΕΚ** «*περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων*».¹⁰⁷

Η τέταρτη Οδηγία που αποτελεί πηγή του ευρωπαϊκού τραπεζικού δικαίου (Οδηγία 2009/110/ΕΚ) εντάσσεται στο πεδίο δράσης της ΕΒΑ σύμφωνα με όσα αναφέρονται κατωτέρω, υπό (β). Εντύπωση προκαλεί, πάντως, το γεγονός ότι στο πεδίο δράσης της δεν εμπίπτει και η πέμπτη νομοθετική πράξη που αποτελεί πηγή του ευρωπαϊκού τραπεζικού δικαίου, δηλαδή η **Οδηγία 2001/24/ΕΚ** «*για την εξυγίανση και εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων*»,¹⁰⁸ πόσο μάλλον αφού η αντιμετώπιση τραπεζικών κρίσεων (θεματική στην οποία εντάσσεται, μεταξύ άλλων, και η εξυγίανση και εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων) εμπίπτει στα καθήκοντα της ΕΒΑ (βλέπε σχετικά κατωτέρω, υπό 3.1.2).

(αβ) Στη δεύτερη υπο-κατηγορία εντάσσονται:

- η **Οδηγία 2002/87/ΕΚ** «*σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων επενδύσεων ομίλου ετερογενών χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων*»,¹⁰⁹ η οποία αποτελεί την πηγή του ομώνυμου κλάδου του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου, και

¹⁰⁴ Για την έννοια του ευρωπαϊκού τραπεζικού δικαίου και την οριοθέτησή του έναντι των υπολοίπων κλάδων του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου, βλέπε **Γκόρτσο (2008γ)**.

¹⁰⁵ ΕΕ L 177, 30.6.2006, σελ. 1-200.

¹⁰⁶ ΕΕ L 177, 30.6.2006, σελ. 201-255.

¹⁰⁷ ΕΕ L 135, 31.5.1994, σελ. 5-14. Επισημαίνεται ότι και οι τρεις προαναφερθείσες Οδηγίες τελούν υπό πλήρη αναθεώρηση (βλέπε σχετικά κατωτέρω και την ενότητα Γ, υπό (β)).

¹⁰⁸ ΕΕ L 125, 5.5.2001, σελ. 15-23.

¹⁰⁹ ΕΕ L 35, 11.2.2003, σελ. 1-27.

- ο **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1781/2006** «περί των πληροφοριών για τον πληρωτή που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών»,¹¹⁰ ο οποίος αποτελεί πηγή του ευρωπαϊκού δικαίου της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων του καταναλωτή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

(β) Στη δεύτερη κατηγορία εντάσσονται τέσσερις (4) νομοθετικές πράξεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (όπως αυτές ισχύουν), στο πλαίσιο των οποίων η ΕΒΑ έχει την εξουσία να ενεργεί μόνον στην έκταση που οι διατάξεις τους εφαρμόζονται:

- σε πιστωτικά ιδρύματα και άλλες κατηγορίες χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων, καθώς και
- στις αρμόδιες αρχές που ασκούν εποπτεία επί αυτών.¹¹¹

Ο ορισμός της έννοιας του όρου «χρηματοοικονομικά ιδρύματα» (“financial institutions”) για την εφαρμογή του Κανονισμού δίνεται στο **άρθρο 4, σημείο 1**, και περιλαμβάνει:

(i) «πιστωτικά ιδρύματα», όπως αυτά ορίζονται στο **άρθρο 4, σημείο 1, της Οδηγίας 2006/48/ΕΚ, «επιχειρήσεις επενδύσεων»,** όπως αυτές ορίζονται στο **άρθρο 3, σημείο 1, στοιχείο β), της Οδηγίας 2006/49/ΕΚ, και «ομίλους ετερογενών χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων»,** όπως αυτοί ορίζονται στο **άρθρο 2, σημείο 14, της Οδηγίας 2002/87/ΕΚ, και**

(ii) ειδικά όσον αφορά την **Οδηγία 2005/60/ΕΚ, «πιστωτικά ιδρύματα» και «χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς»,** όπως αυτά και αυτοί ορίζονται στο **άρθρο 3, σημεία 1 και 2, της εν λόγω Οδηγίας.**¹¹²

Στην εν λόγω κατηγορία νομοθετικών πράξεων εντάσσονται:

- η **Οδηγία 2009/110/ΕΚ «για τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος»,**¹¹³ η οποία αποτελεί πηγή του ευρωπαϊκού τραπεζικού δικαίου,¹¹⁴

¹¹⁰ ΕΕ L 345, 8.12.2006, σελ. 1-9.

¹¹¹ Ως «αρμόδιες αρχές» ορίζονται (**άρθρο 4, σημείο 2**):

(i) οι (εθνικές) αρμόδιες αρχές, όπως ορίζονται στις Οδηγίες 2006/48/ΕΚ, 2006/49/ΕΚ και 2007/64/ΕΚ και όπως αναφέρονται στην Οδηγία 2009/110/ΕΚ,

(ii) όσον αφορά τις Οδηγίες 2002/65/ΕΚ και 2005/60/ΕΚ, οι (εθνικές) αρχές που είναι αρμόδιες να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών με τις απαιτήσεις των Οδηγιών αυτών (κατά τη γνώση, πάντως, του γράφοντος, ο όρος «αρμόδιες αρχές» δεν συναντάται στην Οδηγία 2002/65/ΕΚ), και

(iii) όσον αφορά τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων, οι (εθνικοί) φορείς που διαχειρίζονται τα εν λόγω συστήματα σύμφωνα με την Οδηγία 94/19/ΕΚ ή, στην περίπτωση που τη λειτουργία συστήματος εγγύησης καταθέσεων διαχειρίζεται ιδιωτική εταιρεία, η δημόσια αρχή που έχει την εποπτεία των συστημάτων αυτών δυνάμει της εν λόγω Οδηγίας.

¹¹² Επισημαίνεται σχετικά ότι ο όρος “financial institutions”, ο οποίος συναντάται σταθερά στην αγγλική απόδοση αρκετών νομικών πράξεων που αποτελούν πηγές του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου (με μεταβλητό, βέβαια, περιεχόμενο), στην ελληνική απόδοση εμφανίζεται με τη χρήση διαφορετικών όρων (π.χ., «χρηματοοικονομικά ιδρύματα» στον Κανονισμό 1093/2010, «χρηματοδοτικά ιδρύματα» στην Οδηγία 2006/48/ΕΚ, και «χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί» στην οδηγία 2005/60/ΕΚ).

¹¹³ ΕΕ L 267, 10.10.2009, σελ. 7- 17.

¹¹⁴ Μολονότι ο τίτλος της Οδηγίας μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η εν λόγω Οδηγία εφαρμόζεται μόνον στα «ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος», τα πιστωτικά ιδρύματα εμπίπτουν

- η **Οδηγία 2005/60/EK** «σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας»,¹¹⁵ η οποία αποτελεί πηγή του ευρωπαϊκού δικαίου της καταπολέμησης της τέλεσης οικονομικών εγκλημάτων μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος,
- η **Οδηγία 2002/65/EK** «σχετικά με την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές (...)»,¹¹⁶ η οποία αποτελεί πηγή του ευρωπαϊκού δικαίου της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων του καταναλωτή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, και
- η **Οδηγία 2007/64/EK** «για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά»,¹¹⁷ η οποία αποτελεί πηγή του ίδιου ως άνω κλάδου του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου, επίσης.¹¹⁸

2.3 Οι επικουρικές βάσεις του πεδίου δράσης της EBA

Το πεδίο δράσης της EBA έχει και δύο επικουρικές βάσεις. Ειδικότερα:

(α) Κατ' αρχήν, το πεδίο δράσης της διευρύνεται με την **παρ. 3 του άρθρου 1**, σύμφωνα με την οποία η EBA δικαιούται να ενεργεί:

- σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητες τόσο χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων όσο και ιδρυμάτων πληρωμών και ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος,¹¹⁹
- σε σχέση με θέματα που δεν εμπίπτουν άμεσα στις προαναφερθείσες (υπό 2.2.2) νομοθετικές πράξεις (όπως ενδεικτικά θέματα εταιρικής διακυβέρνησης, ελέγχων και χρηματοοικονομικών αναφορών), υπό τον όρο, όμως, ότι οι ενέργειές της είναι αναγκαίες για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και συνεπούς εφαρμογής αυτών των νομοθετικών πράξεων.

(β) Η EBA οφείλει, τέλος, να ενεργεί στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής κάθε άλλης νομικά δεσμευτικής ενωσιακής πράξης με την οποία της ανατίθενται καθήκοντα.¹²⁰

επίσης στην κατηγορία των εκδοτών ηλεκτρονικού χρήματος, οι οποίοι επιτρέπεται να ασκούν τη δραστηριότητα της έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος (*ibid*, άρθρο 1, παρ. 1, στοιχείο (α)).

¹¹⁵ ΕΕ L 309, 25.11.2005, σελ. 15-36.

¹¹⁶ ΕΕ L 271, 9.10.2002, σελ. 16-24.

¹¹⁷ ΕΕ L 319, 5.12.2007, σελ. 1-36.

¹¹⁸ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 1, παρ. 2.

¹¹⁹ Τόσο τα «ιδρύματα πληρωμών» όσο και τα «ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος» αποτελούν κατηγορίες ρυθμιζομένων επιχειρήσεων σύμφωνα με το ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό δίκαιο. Για τον ορισμό τους βλέπε, αντίστοιχα, το άρθρο 4, σημείο 4, της Οδηγίας 2007/64/EK, και το άρθρο 2, σημείο 1, της Οδηγίας 2009/110/EK.

¹²⁰ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 1, παρ. 2 *in finem*.

3. Καθήκοντα και εξουσίες

3.1 Συνολική θεώρηση

3.1.1 Η δομή του κεφαλαίου II του Κανονισμού

Για την εκπλήρωση του στόχου της, όπως αυτός ορίζεται στην **παρ. 5 του άρθρου 1** του Κανονισμού σύμφωνα με τα προαναφερθέντα (υπό Α 3.1), ανατέθηκαν στην ΕΒΑ συγκεκριμένα καθήκοντα και συγκεκριμένες εξουσίες (“tasks and powers”) που καθορίζονται στο κεφάλαιο II του Κανονισμού (**άρθρα 8-39**). Η δομή του εν λόγω κεφαλαίου έχει ως εξής:

(α) Στην **παρ. 1 του άρθρου 8** απαριθμούνται εξαντλητικά (με την επιφύλαξη του άρθρου 9) τα καθήκοντα που ανατίθενται στην ΕΒΑ (βλέπε κατωτέρω, υπό 3.1.2), ενώ στην **παρ. 2 του ίδιου άρθρου** ακολουθεί η απαρίθμηση των κανονιστικών και λοιπών εξουσιών της για την εκπλήρωση των εν λόγω καθηκόντων (υπό 3.1.3).

(β) Με το **άρθρο 9** καθιερώνεται ειδικά το καθήκον της ΕΒΑ που σχετίζεται με «την προστασία των καταναλωτών και τις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες», καθώς και οι συναφείς εξουσίες της.

Ως προς το περιεχόμενο και τα μέσα υλοποίησης αυτού του καθήκοντος θα επανέλθουμε αναλυτικά κατωτέρω, υπό 3.3.

(γ) Τέλος, στα **άρθρα 10-39** γίνεται η εξειδίκευση των καθηκόντων του άρθρου 8 (από νομοτεχνική άποψη επισημαίνεται ότι η σειρά των εν λόγω άρθρων δεν ακολουθεί την αρίθμηση των καθηκόντων σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 8).

3.1.2 Τα καθήκοντα της ΕΒΑ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 8 του Κανονισμού

3.1.2.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Με την εξαίρεση του καθήκοντος που σχετίζεται με την προστασία των καταναλωτών και τις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες (άρθρο 9), όλα τα υπόλοιπα καθήκοντα της ΕΒΑ απαριθμούνται στην παρ. 1 του άρθρου 8. Ο Κανονισμός ορίζει ότι κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η ΕΒΑ οφείλει να αποδίδει ιδιαίτερη προσοχή σε κάθε συστημικό κίνδυνο¹²¹ που εκπορεύεται από χρηματοοικονομικά ιδρύματα, η «κατάρρευση» των οποίων μπορεί να έχει (αρνητικές) επιπτώσεις στη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος ή της πραγματικής οικονομίας.¹²² Είναι προφανές ότι η διάταξη αυτή καθιερώθηκε με γνώμονα τους συστημικά σημαντικούς φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.¹²³

Επισημαίνεται σχετικά ότι το εύρος των καθηκόντων της CEBS ήταν σαφώς πιο περιορισμένο, καθώς αυτά αφορούσαν (μόνον):

¹²¹ Για την έννοια και τις δύο διαστάσεις του συστημικού κινδύνου στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, βλέπε **Γκόρτσο (2011)**, ενότητα Β 2.2.1 (με εκτενείς περαιτέρω βιβλιογραφικές αναφορές). Βλέπε, επίσης, το **15^ο και το 16^ο σημείο του αιτιολογικού** του Κανονισμού.

¹²² **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 1, παρ. 5, γ' υποπαράγραφος. Ο γράφων κρίνει ότι ο (ούτως ή άλλως νομικά αόριστος) όρος «κατάρρευση» είναι ορθότερος του όρου «αποτυχία», κατ'αντιστοιχία του όρου “Zusammenbruch” στη γερμανική απόδοση (“failure” στην αγγλική απόδοση, “défaillance” στη γαλλική).

¹²³ *Ibid*, 15^ο σημείο του αιτιολογικού, β' εδάφιο. Για τα κριτήρια οριοθέτησης της έννοιας του όρου «συστημικά σημαντικοί φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών» (γνωστού πλέον με το ακρωνύμιο “SIFIs”), βλέπε **Huertas and Lastra (2011)**, σελ. 255-258.

- την παροχή συμβουλών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά την έκδοση εκτελεστικών μέτρων στο πλαίσιο της διαδικασίας κανονιστικής επιτροπολογίας σύμφωνα με τη διαδικασία Lamfalussy,
- τη συμβολή στη συνεπή εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας και τη σύγκλιση των εθνικών εποπτικών πρακτικών,
- την προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών αρμοδίων εποπτικών αρχών, και
- την παρακολούθηση και αξιολόγηση της εξέλιξης τραπεζικών συστημάτων και διεθνών εποπτικών τάσεων.¹²⁴

3.1.2.2 Επισκόπηση των καθηκόντων

Τα καθήκοντα της EBA σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 8 του Κανονισμού είναι δώδεκα (12) και συνίστανται συνοπτικά στα ακόλουθα:

(1) Συμβολή στην «καθιέρωση υψηλής ποιότητας κοινών ρυθμιστικών και εποπτικών προτύπων και πρακτικών».

Ως προς το περιεχόμενο και τα μέσα υλοποίησης ειδικά αυτού του καθήκοντος θα επανέλθουμε αναλυτικά κατωτέρω, υπό 3.2.

(2) Συμβολή στη «συνεπή εφαρμογή των νομικά δεσμευτικών ενωσιακών πράξεων». Ως μέσα υλοποίησης του εν λόγω καθήκοντος της EBA αναφέρονται:

- η διασφάλιση της συνεπούς, αποδοτικής και αποτελεσματικής εφαρμογής των νομοθετικών πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 1 (παρ. 2) του Κανονισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 17** του Κανονισμού και υπό την επιφύλαξη των εξουσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βάσει των διατάξεων του **άρθρου 258 της ΣΛΕΕ** (πρώην άρθρο 226 της ΣΕΚ) για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των κρατών μελών προς το ενωσιακό δίκαιο,¹²⁵
- η λήψη μέτρων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, δηλαδή σε περίπτωση επέλευσης αντίξοων συνθηκών, οι οποίες μπορούν να θέσουν σε σοβαρή διακινδύνευση είτε την εύρυθμη λειτουργία και την ακεραιότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών είτε τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 18 του Κανονισμού**,
- η μεσολάβηση για την επίλυση διαφωνιών μεταξύ αρμόδιων αρχών, σύμφωνα με τις διατάξεις των **άρθρων 19 και 20**,¹²⁶
- η διασφάλιση της συνεκτικής λειτουργίας των προαναφερθέντων σωμάτων εποπτών, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 21**,

¹²⁴ Για μια ανάλυση των εν λόγω καθηκόντων, βλέπε ενδεικτικά **Γκόρτσο (2008α)**, σελ. 13-17. Επισημαίνεται ότι τα καθήκοντα της CEBS δεν επηρεάστηκαν από την τροποποίηση της αρχικής, συστατικής της CEBS, **Απόφασης 2004/5/EK** της Επιτροπής (στην οποία είναι βασισμένο το εν λόγω άρθρο) με την **Απόφαση 2009/78/EK**.

¹²⁵ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 1, παρ. 4. Για τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου της ΣΛΕΕ, βλέπε **Borchardt (2010α)**.

¹²⁶ Οι περιπτώσεις στις οποίες δύναται να εφαρμόζεται ο μηχανισμός επίλυσης διαφωνιών μεταξύ εθνικών αρμόδιων αρχών καθορίστηκε, με την **Οδηγία 2010/78/ΕΕ**, στις με αυτήν τροποποιούμενες νομοθετικές πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο δράσης των Αρχών.

- η συμβολή στη διαμόρφωση «κοινής εποπτικής νοοτροπίας» ανάμεσα στις αρμόδιες αρχές, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 29**,
- η αποτροπή της προσφυγής των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων σε «εποπτικό αρμπιτράζ (“supervisory arbitrage”), επιλέγοντας ως κράτος μέλος εγκατάστασής τους εκείνο με το σχετικό ευνοϊκότερο καθεστώς μικρο-προληπτικής εποπτείας, και
- η διασφάλιση της εκ μέρους των αρμοδίων αρχών αποτελεσματικής και συνεπούς μικρο-προληπτικής εποπτείας των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων.

(3) Προώθηση και διευκόλυνση της εκχώρησης καθηκόντων και αρμοδιοτήτων ανάμεσα στις αρμόδιες αρχές, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 28** του Κανονισμού.

(4) Στενή συνεργασία με το ΕΣΣΚ, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 36** του Κανονισμού (καθώς και τα προαναφερθέντα, υπό Α 2.3), ιδίως:

- με την παροχή στο ΕΣΣΚ των απαραίτητων πληροφοριών για την εκπλήρωση των καθηκόντων του, και
- με τη διασφάλιση της ορθής παρακολούθησης των προειδοποιήσεων και των συστάσεων του ΕΣΣΚ.

(5) Διοργάνωση και διενέργεια «συγκριτικών αναλύσεων» (“peer reviews”, “vergleichende Analysen”) των αρμόδιων αρχών, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 30** του Κανονισμού. Με στόχο την ενίσχυση της συνοχής των εποπτικών αποτελεσμάτων, κατά την εκτέλεση του εν λόγω καθήκοντός της η ΕΒΑ:

- έχει την εξουσία έκδοσης κατευθυντήριων γραμμών και συστάσεων (βλέπε σχετικά κατωτέρω, υπό 3.2.3), και
- οφείλει να προβαίνει σε διαμόρφωση βέλτιστων πρακτικών.

(6) Παρακολούθηση και αξιολόγηση των εξελίξεων της αγοράς στον τομέα της αρμοδιότητάς της, περιλαμβανομένων, όταν κρίνεται αναγκαίο, των τάσεων στη χορήγηση πιστώσεων, ιδίως προς τα νοικοκυριά και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 32** του Κανονισμού.

Επισημαίνεται σχετικά ότι οι διατάξεις της παρ. 2 του εν λόγω άρθρου αποτελούν τη βάση για την προώθηση και το συντονισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο της διενέργειας «ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων» (“stress tests”).¹²⁷

(7) Πραγματοποίηση οικονομικών αναλύσεων των αγορών με στόχο την εμπειριστατωμένη εκπλήρωση των καθηκόντων της.

(8) Ενίσχυση της προστασίας των καταθετών και των επενδυτών, μέσω της συμβολής στην ενίσχυση του ευρωπαϊκού συστήματος συστημάτων εγγύησης καταθέσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 26** του Κανονισμού.

(9) Συμβολή στα ακόλουθα θέματα:

(i) τη συνεπή και συνεκτική λειτουργία των σωμάτων εποπτών, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 21**,

¹²⁷ Η πρώτη άσκηση προσομοίωσης της ΕΒΑ έχει ήδη δρομολογηθεί και θα ολοκληρωθεί μέχρι τα τέλη Ιουνίου 2011. Ασκήσεις προσομοίωσης είχαν διενεργηθεί και από την CEBS το 2009 και το 2010.

(ii) την παρακολούθηση, εκτίμηση και μέτρηση του συστημικού κινδύνου, σύμφωνα με τις διατάξεις των **άρθρων 22 έως 24**, και

(iii) την κατάρτιση και το συντονισμό «σχεδίων εξυγίανσης και διευθέτησης»,¹²⁸

- παρέχοντας υψηλού επιπέδου προστασία στους καταθέτες και τους επενδυτές στην Ένωση,
- με την επεξεργασία μεθόδων για τη διευθέτηση χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων που απειλούνται με αφερεγγυότητα,¹²⁹ και
- αξιολογώντας την αναγκαιότητα κατάλληλων χρηματοδοτικών εργαλείων, σύμφωνα με τις διατάξεις των **άρθρων 25 και 26**.¹³⁰

(10) Εκπλήρωση τυχόν άλλων ειδικών καθηκόντων που ορίζονται είτε σε άλλες νομοθετικές πράξεις ή στον Κανονισμό, όπως ενδεικτικά:

- στο **άρθρο 31** αναφορικά με το γενικό συντονιστικό ρόλο της EBA μεταξύ των αρμοδίων αρχών, και
- στο **άρθρο 33** σχετικά με τις διεθνείς σχέσεις της EBA.

¹²⁸ Κατά τη γνώμη του γράφοντος, ο όρος «σχέδια εξυγίανσης και διευθέτησης» είναι ορθότερος του όρου «σχέδια διάσωσης και εξυγίανσης» (“recovery and resolution plans” στη αγγλική απόδοση, “Sanierungs- und Abwicklungspläne”, στη γερμανική).

Ο όρος «διευθέτηση» (“resolution”, “Abwicklung”, “résolution des défaillances”), ο οποίος δεν συναντάται (ακόμα) σε καμία ενωσιακή νομοθετική πράξη που να αποτελεί πηγή του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου, χρησιμοποιείται ώστε να περιλάβει το σύνολο των μέτρων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που ανακύπτουν από την έκθεση σε αφερεγγυότητα συστημικά σημαντικών φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, χωρίς να είναι αναγκαία ούτε η θέση τους σε καθεστώς πτώχευσης, ούτε η προσφυγή σε μέτρα διάσωσής τους μέσω του κρατικού προϋπολογισμού. Για την εν λόγω, εν εξελίξει ακόμα, θεματική, η οποία εντάσσεται στα μέτρα μακρο-προληπτικής ρυθμιστικής παρέμβασης για την αντιμετώπιση της διατομεακής διάστασης του συστημικού κινδύνου στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, βλέπε ενδεικτικά **Claessens, Herring and Schoenmaker (2010)**, **Avgouleas, Goodhart and Schoenmaker (2010)**, καθώς και τις επιμέρους συμβολές στο συλλογικό τόμο **Lastra (2011, editor)**. Ειδικά για την έννοια και το περιεχόμενο του όρου «διευθέτηση», βλέπε **Huertas and Lastra (2011)**, σελ. 258-267.

Οι πρωτοβουλίες που έχει μέχρι στιγμής αναλάβει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε σχέση με την εν λόγω θεματική περιγράφονται στην Ανακοίνωσή της της 20^{ης} Οκτωβρίου 2010: “An EU Framework for Crisis Management in the Financial Sector” (COM(2010) 579 final), βάσει της οποίας αναμένεται η έκδοση, εντός του 2011, από την Επιτροπή πρότασης νομοθετικής πράξης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Η Ανακοίνωση είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση: http://ec.europa.eu/internal_market/bank/docs/crisis-management/framework/com2010_579_en.pdf.

¹²⁹ Κατά τη γνώμη του γράφοντος, ο όρος «χρηματοοικονομικά ιδρύματα που απειλούνται με αφερεγγυότητα» είναι ορθότερος του όρου «υπό κατάρρευση χρηματοοικονομικά ιδρύματα», κατ’ αντιστοιχία του γερμανικού όρου “insolvenzbedrohte Finanzinstitute”.

¹³⁰ Κατά τη γνώμη του γράφοντος, στο **σημείο (θ) του άρθρου 8** απολύτως εσφαλμένα γίνεται αναφορά στο άρθρο 26 (που αφορά το ευρωπαϊκό σύστημα συστημάτων εγγύησης καταθέσεων) και όχι στο άρθρο 27 (που αφορά το συναφές ευρωπαϊκό σύστημα ρυθμίσεων για την εξυγίανση και τη χρηματοδότηση τραπεζών).

(11) Δημοσίευση στον ιστότοπό της (www.eba.europa.eu) και επικαιροποίηση σε τακτική βάση πληροφοριών σχετικά με το πεδίο δραστηριοτήτων της, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της, σχετικά με τα καταχωρισμένα χρηματοοικονομικά ιδρύματα, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η εύκολη πρόσβαση του κοινού στην πληροφόρηση.

(12) Ανάλυση, στις περιπτώσεις που είναι αναγκαίο, όλων των υφισταμένων και των εν εξελίξει καθηκόντων της CEBS.

3.1.3 Επισκόπηση των εξουσιών της EBA σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8 του Κανονισμού

Οι εξουσίες που έχουν ανατεθεί στην EBA για την εκπλήρωση του στόχου και των μόλις προαναφερθέντων καθηκόντων της είναι ευρείες. Οι εν λόγω εξουσίες απαριθμούνται στην παρ. 2 του άρθρου 8 του Κανονισμού, και μπορούν να υπαχθούν από συστηματική άποψη σε δύο κατηγορίες:

- τις κανονιστικές εξουσίες (κατωτέρω, υπό 3.1.3.1), και
- τις λοιπές εξουσίες (υπό 3.1.3.2).

3.1.3.1 Κανονιστικές εξουσίες

Στην κατηγορία των κανονιστικών (ή ρυθμιστικών) εξουσιών της EBA, το φάσμα των οποίων είναι σαφώς διευρυμένο σε σχέση με εκείνο της CEBS, εντάσσονται οι ακόλουθες επτά (7):

(1) Η κατάρτιση σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων (“regulatory technical standards”), σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 10** του Κανονισμού (βλέπε αναλυτικά κατωτέρω, υπό B 3.2.2.1).

(2) Η κατάρτιση σχεδίων εκτελεστικών τεχνικών προτύπων (“implementing technical standards”), σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 15** (υπό B 3.2.2.2).

(3) Η έκδοση κατευθυντηρίων γραμμών (“guidelines”) και συστάσεων (“recommendations”), σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 16** (υπό B 3.2.3).

(4) Η έκδοση συστάσεων σε εθνικές αρμόδιες αρχές, εφόσον υπάρχει παραβίαση του ενωσιακού δικαίου (**άρθρο 17, παρ. 3**).

(5) Η λήψη αποφάσεων (“decisions”) απευθυνομένων προς εθνικές αρμόδιες αρχές στις ακόλουθες δύο (2) περιπτώσεις:

- όταν απαιτείται δράση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (**άρθρο 18, παρ. 3**), και
- για την επίλυση διαφωνιών μεταξύ εθνικών αρμοδίων αρχών σε καταστάσεις διασυνοριακής φύσεως (**άρθρο 19, παρ. 3**).

(6) Η λήψη αποφάσεων απευθυνομένων προς χρηματοοικονομικά ιδρύματα, στις ακόλουθες τρεις περιπτώσεις:

- σε περίπτωση παραβίασης του ενωσιακού δικαίου (**άρθρο 17, παρ. 6**),
- όταν απαιτείται δράση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (**άρθρο 18, παρ. 4**), και

- για την επίλυση διαφωνιών μεταξύ αρμοδίων αρχών σε περίπτωση διασυνοριακών καταστάσεων (**άρθρο 19, παρ. 4**).¹³¹

Η εν λόγω εξουσία ασκείται από την ΕΒΑ με την επιφύλαξη των συναφών εξουσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σύμφωνα με το **άρθρο 258 της ΣΛΕΕ** για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των κρατών μελών προς το ενωσιακό δίκαιο, και εφόσον μια αρμόδια αρχή δεν έχει συμμορφωθεί προς επίσημη γνώμη της Επιτροπής (στην πρώτη περίπτωση) ή σε απόφαση της ΕΒΑ (στις άλλες δύο).

Είναι προφανές ότι στο πλαίσιο αυτό παρέχεται στην ΕΒΑ η εξαιρετικά σημαντική εξουσία υποκατάστασης στο έργο των εθνικών αρμοδίων αρχών. Πρόκειται, ίσως, για τη σημαντικότερη καινοτομία που καθιερώνεται με το νέο κανονιστικό πλαίσιο.

(7) Η παροχή γνώμων (“opinions”) προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 34** (βλέπε αναλυτικά κατωτέρω, υπό Β 3.2.4).

3.1.3.2 Λοιπές εξουσίες

Στις λοιπές τρεις (3) εξουσίες της ΕΒΑ εντάσσονται:

- η συλλογή των αναγκαίων πληροφοριών σχετικά με τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα, σύμφωνα με το **άρθρο 35** του Κανονισμού,
- η διαμόρφωση κοινών μεθοδολογιών αναφορικά με την εκτίμηση της επίπτωσης που έχουν στην οικονομική κατάσταση των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων και στην προστασία του καταναλωτή τα χαρακτηριστικά και οι διαδικασίες παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, και
- η ανάπτυξη μιας κεντρικά προσβάσιμης βάσης δεδομένων των καταχωρισμένων χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων που ασκούν δραστηριότητα στο πεδίο της αρμοδιότητάς της, όταν αυτό προβλέπεται από τις νομοθετικές πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο δράσης της.¹³²

3.2 Ειδικά: η συμβολή στην καθιέρωση υψηλής ποιότητας κοινών ρυθμιστικών και εποπτικών προτύπων και πρακτικών

3.2.1 Συνολική θεώρηση

Η συμβολή στην καθιέρωση υψηλής ποιότητας κοινών ρυθμιστικών και εποπτικών προτύπων και πρακτικών (“common regulatory and supervisory standards and practices”) απαριθμείται στο **άρθρο 8** του Κανονισμού ως πρώτο, αποτελεί δε, ίσως, το βασικότερο καθήκον της ΕΒΑ. Ως μέσα υλοποίησής του ορίζονται στο άρθρο 8, ενδεικτικά:

- η κατάρτιση σχεδίων ρυθμιστικών και εκτελεστικών τεχνικών προτύπων (βλέπε κατωτέρω, υπό 3.2.2),

¹³¹ Στις αποφάσεις της ΕΒΑ (υπό (ε) και (στ)), οι οποίες μπορούν να προσβληθούν ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλέπε σχετικά κατωτέρω, υπό Β 4.4), εφαρμογή έχουν και οι διατάξεις του **άρθρου 39** («διαδικασίες λήψης αποφάσεων») του Κανονισμού.

¹³² Η εξουσία αυτή συνιστά το μέσο υλοποίησης του ενδέκατου προαναφερθέντος καθήκοντος.

- η έκδοση κατευθυντήριων γραμμών και συστάσεων (υπό 3.2.3), και
- η παροχή γνώμων προς θεσμικά όργανα της Ένωσης (υπό 3.2.4).¹³³

3.2.2 Η εξουσία κατάρτισης σχεδίων ρυθμιστικών και εκτελεστικών τεχνικών προτύπων

3.2.2.1 Ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα

(α) Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, μια από τις εξουσίες της ΕΒΑ είναι η κατάρτιση σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων, σύμφωνα με τις διατάξεις των **άρθρων 10-14** του Κανονισμού. Το περιεχόμενο των εν λόγω σχεδίων διαμορφώνεται από την ΕΒΑ με βάση τους περιορισμούς που θέτει το **άρθρο 290 της ΣΛΕΕ** (σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, υπό Α 3.4.3.2 (α)), όπως αυτοί εξειδικεύτηκαν περαιτέρω με το **άρθρο 10** του Κανονισμού.

Μέσω των ρυθμιστικών προτύπων επιδιώκεται η δημιουργία ενός «ενιαίου κανονιστικού εγχειριδίου» (“single rulebook”, “einheitliches Regelwerk”, “recueil réglementaire unique”) για το ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό δίκαιο, οι πηγές του οποίου εμπίπτουν στο πεδίο δράσης της ΕΒΑ και των άλλων Αρχών.¹³⁴ Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στο **22^ο σημείο του αιτιολογικού** του Κανονισμού: «Είναι αναγκαία η εισαγωγή κάποιου αποτελεσματικού μέσου για τη θέσπιση εναρμονισμένων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες ώστε να εξασφαλιστούν, μέσω ενιαίου εγχειριδίου, ισότιμοι όροι και η επαρκής προστασία των καταθετών, των επενδυτών και των καταναλωτών σε ολόκληρη την Ένωση. Επειδή η Αρχή αποτελεί φορέα με μεγάλη εξειδικευμένη πείρα, είναι συμφέρον και σκόπιμο να της ανατεθεί, σε τομείς που καθορίζονται από το ενωσιακό δίκαιο, η κατάρτιση σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων, οι οποίοι δεν ενέχουν επιλογές πολιτικής».

(β) Οι διατάξεις του Κανονισμού

Οι διεξοδικότερες διατάξεις του Κανονισμού αναφορικά με την εν λόγω θεματική μπορούν να συνοψιστούν στα ακόλουθα:

(βα) Κατ’ αρχήν, όπως έχει ήδη αναφερθεί (υπό Α 3.4.3.2(α)), η έκδοση από την Επιτροπή ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων μέσω κατ’ εξουσιοδότηση πράξεων, βάσει σχεδίου της ΕΒΑ, προϋποθέτει την ύπαρξη σχετικής εξουσιοδότησης στις νομοθετικές πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο δράσης της (σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 1 του Κανονισμού).¹³⁵ Επιπλέον, το περιεχόμενο των εν λόγω προτύπων, άρα και των σχεδίων της ΕΒΑ, περιορίζεται από τις εν λόγω νομοθετικές πράξεις.¹³⁶

¹³³ Η παρ. 1 του άρθρου 8 του Κανονισμού κάνει, κατά τη γνώμη του γράφοντος, εσφαλμένα (στην απόδοση δε σε όλες τις γλώσσες) λόγο για παροχή γνώμων προς «τα» θεσμικά όργανα της Ένωσης, δεδομένου ότι στο **άρθρο 34** καθορίζεται ότι οι γνώμες παρέχονται σε ορισμένα μόνον από αυτά.

¹³⁴ Ο εν λόγω όρος έχει χρησιμοποιηθεί στη βιβλιογραφία με διαφορετικό περιεχόμενο. Κοινός, πάντως, τόπος όλων των προσεγγίσεων είναι η μέγιστη δυνατή εναρμόνιση του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου. Βλέπε σχετικά **Moloney (2010)**, σελ. 1355-1361.

¹³⁵ **Κανονισμός 2010/1093**, άρθρο 10, παρ. 1, α’ υποπαράγραφος, α’ εδάφιο.

¹³⁶ *Ibid*, άρθρο 10, παρ. 1, β’ υποπαράγραφος (βλέπε σχετικά και το άρθρο 290 της ΣΛΕΕ, παρ. 1, β’ υποπαράγραφος, α’ εδάφιο).

Οι τομείς στους οποίους η Επιτροπή έχει την εξουσία έκδοσης ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξεων (συνεπώς δε και η ΕΒΑ την εξουσία κατάρτισης σχεδίων τέτοιων προτύπων, προκειμένου να διασφαλισθεί η συνεπής εναρμόνιση των εν λόγω τομέων), όπως επίσης και οι στόχοι, το περιεχόμενο και η έκταση της εξουσιοδότησης, καθορίστηκαν στα ακόλουθα άρθρα της **Οδηγίας 2010/78/ΕΕ**:

- το **άρθρο 2** σε σχέση με την **Οδηγία 2002/87/ΕΚ**,
- το **άρθρο 8** σε σχέση με την **Οδηγία 2005/60/ΕΚ**,
- το **άρθρο 9** σε σχέση με την **Οδηγία 2006/48/ΕΚ**, και
- το **άρθρο 10** σε σχέση με την **Οδηγία 2006/49/ΕΚ**.

Κατά συνέπεια, σε σχέση με τις υπόλοιπες πέντε (5) νομοθετικές πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο δράσης της (βλέπε σχετικά ανωτέρω, υπό Β 2.2.2), η ΕΒΑ δεν έχει (ακόμα τουλάχιστον) την εξουσία κατάρτισης σχεδίων ρυθμιστικών (ή/και εκτελεστικών) τεχνικών προτύπων.

(β) Ο Κανονισμός ορίζει ότι τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα είναι «τεχνικής φύσεως», και «δεν επιβάλλουν στρατηγικές αποφάσεις ή πολιτικές επιλογές».¹³⁷ Η διάταξη αυτή εξειδικεύει την προαναφερθείσα (υπό Α 3.4.3.2(α)) διάταξη του **άρθρου 290 της ΣΛΕΕ**, σύμφωνα με την οποία με τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις συμπληρώνονται ή τροποποιούνται «μη ουσιώδη στοιχεία» μιας νομοθετικής πράξης.

(γ) Από διαδικαστική άποψη, τα σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων υποβάλλονται από την ΕΒΑ προς έγκριση στην Επιτροπή¹³⁸ (εντός της προθεσμίας που τίθεται στις προαναφερθείσες νομοθετικές πράξεις), η οποία οφείλει να τα διαβιβάσει αμέσως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.¹³⁹ Από τις αναλυτικές διατάξεις αναφορικά με τη διαδικασία έγκρισης των εν λόγω προτύπων επισημαίνεται, κυρίως, ότι η Επιτροπή:

- έχει προθεσμία τριών (3) μηνών, από την παραλαβή του, για την έγκριση ή μη σχεδίου ρυθμιστικού τεχνικού προτύπου της ΕΒΑ,¹⁴⁰ και
- δεν δικαιούται να προβεί σε τροποποίηση του περιεχομένου σχεδίου χωρίς προηγούμενο συντονισμό με την ΕΒΑ.¹⁴¹

(δ) Τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα εγκρίνονται με Κανονισμούς ή Αποφάσεις της Επιτροπής (δηλαδή όχι με Οδηγίες), δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και τίθενται σε ισχύ την ημερομηνία που ορίζεται στις προαναφερθείσες νομοθετικές πράξεις.¹⁴² Συνεπώς, όπως έχει αναφερθεί ήδη διεξοδικά, τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα δεν είναι νομικές πράξεις της ΕΒΑ, αλλά της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 290 της ΣΛΕΕ.

¹³⁷ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 10, παρ. 1, β' υποπαράγραφος.

¹³⁸ *Ibid*, άρθρο 9, παρ. 1, α' υποπαράγραφος, β' εδάφιο.

¹³⁹ *Ibid*, άρθρο 10, παρ. 1, δ' υποπαράγραφος.

¹⁴⁰ *Ibid*, άρθρο 10, παρ. 1, ε' υποπαράγραφος.

¹⁴¹ *Ibid*, άρθρο 10, παρ. 1, η' υποπαράγραφος.

¹⁴² *Ibid*, άρθρο 10, παρ. 4.

(ε) Σε περίπτωση που η ΕΒΑ δεν υποβάλει σχέδιο ρυθμιστικού τεχνικού προτύπου εντός της προθεσμίας που τίθεται στις προαναφερθείσες νομοθετικές πράξεις, η Επιτροπή δικαιούται να θέσει νέα προθεσμία υποβολής.¹⁴³ Εφόσον η ΕΒΑ δεν υποβάλει σχέδιο εντός της τεθείσας προθεσμίας, η Επιτροπή δικαιούται, κατ' εξαίρεση, να εγκρίνει ρυθμιστικό τεχνικό πρότυπο μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξης ακόμα και χωρίς προηγούμενο σχέδιο της ΕΒΑ.¹⁴⁴ Η διάταξη αυτή καθιερώθηκε, προφανώς, ως ασφαλιστική δικλείδα και εύλογα μπορεί να προεξοφληθεί ότι δεν πρόκειται να ενεργοποιηθεί.

(στ) Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το άρθρο 290 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι οι νομοθετικές πράξεις βάσει των οποίων ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων οφείλουν να οριοθετούν σαφώς, μεταξύ άλλων, και τη διάρκεια της εξουσιοδότησης, και να καθορίζουν σαφώς τις προϋποθέσεις στις οποίες υπόκειται η εξουσιοδότηση. Τα θέματα αυτά ρυθμίστηκαν με συνολικό τρόπο στον Κανονισμό ως εξής:

- το αρχικό χρονικό διάστημα για το οποίο ισχύουν οι εξουσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έγκριση ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων καθορίστηκε στο **άρθρο 11 (παρ. 1, α' εδάφιο)** ως τετραετής,
- οι όροι για την ανάκληση της εξουσιοδότησης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο ρυθμίζονται στο **άρθρο 12**, και
- η εξουσία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου για τη διατύπωση αντιρρήσεων σε σχέση με συγκεκριμένο ρυθμιστικό τεχνικό πρότυπο ρυθμίζεται στο **άρθρο 13**.

3.2.2.2 Εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα

(α) Όπως έχει επίσης ήδη αναφερθεί (υπό Α 3.4), πέραν των σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων, η ΕΒΑ έχει την εξουσία να καταρτίζει και σχέδια εκτελεστικών τεχνικών προτύπων τα οποία εγκρίνονται, επίσης, από την Επιτροπή με εκτελεστικές πράξεις, σύμφωνα με το **άρθρο 291 της ΣΛΕΕ**, στους τομείς που αναφέρονται συγκεκριμένα στις νομοθετικές πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο δράσης της (σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 1 του Κανονισμού).¹⁴⁵ Τα εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα:

- όπως και τα ρυθμιστικά, είναι τεχνικής φύσεως και δεν συνεπάγονται στρατηγικές αποφάσεις ή πολιτικές επιλογές, ενώ
- το περιεχόμενό τους συνίσταται συγκεκριμένα στον καθορισμό των όρων εφαρμογής τόσο των προαναφερθεισών νομοθετικών πράξεων, όσο και κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.¹⁴⁶

Οι τομείς στους οποίους η Επιτροπή έχει την εξουσία έκδοσης εκτελεστικών τεχνικών προτύπων μέσω εκτελεστικών πράξεων, και, επομένως, και η ΕΒΑ την εξουσία κατάρτισης σχεδίων τέτοιων προτύπων, καθορίστηκαν, επίσης, στα προαναφερθέντα άρθρα 2 και 8-10 της **Οδηγίας 2010/78/ΕΕ**.

¹⁴³ *Ibid*, άρθρο 10, παρ. 2.

¹⁴⁴ *Ibid*, άρθρο 10, παρ. 3, α' υποπαράγραφος.

¹⁴⁵ *Ibid*, άρθρο 15, παρ. 1, α' υποπαράγραφος, α' εδάφιο.

¹⁴⁶ *Ibid*, άρθρο 15, παρ. 1, α' υποπαράγραφος, β' εδάφιο.

(β) Όπως ακριβώς και στην περίπτωση των ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων, η ΕΒΑ υποβάλλει το σχέδιο εκτελεστικού τεχνικού προτύπου που κατάρτισε στην Επιτροπή προς έγκριση,¹⁴⁷ η οποία το διαβιβάζει αμέσως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.¹⁴⁸ Ομοίως, τα εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα εγκρίνονται με Κανονισμούς ή Αποφάσεις της Επιτροπής, δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και τίθενται σε ισχύ την ημερομηνία που ορίζεται στις προαναφερθείσες νομοθετικές πράξεις.¹⁴⁹ Ο Κανονισμός περιέχει περαιτέρω αναλυτικές διατάξεις αναφορικά με τη διαδικασία έγκρισης και των εν λόγω προτύπων.¹⁵⁰

3.2.3 Η εξουσία έκδοσης κατευθυντήριων γραμμών και συστάσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Κανονισμού, η ΕΒΑ έχει την εξουσία να εκδίδει, στους τομείς που δεν διέπονται από ρυθμιστικά ή εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα, κατευθυντήριες γραμμές και συστάσεις.¹⁵¹ Στόχος αυτών των νομικών πράξεων είναι:

- η καθιέρωση συνεπών, αποδοτικών και αποτελεσματικών εποπτικών πρακτικών στο ΕΣΧΕ, και
- η εξασφάλιση της κοινής, ομοιόμορφης και συνεπούς εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου.¹⁵²

Αποδέκτες τους είναι είτε αρμόδιες αρχές είτε χρηματοοικονομικά ιδρύματα.¹⁵³

Οι πράξεις αυτές, οι οποίες εντάσσονται στο ευρωπαϊκό «ήπιο» δίκαιο,¹⁵⁴ δεν έχουν, κατ' αρχήν, νομικά εξαναγκαστό χαρακτήρα.¹⁵⁵ Οι αρμόδιες αρχές και τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα οφείλουν, όμως, να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να συμμορφώνονται προς τις διατάξεις τους.¹⁵⁶

¹⁴⁷ *Ibid*, άρθρο 15, παρ. 1, α' υποπαράγραφος, γ' εδάφιο.

¹⁴⁸ *Ibid*, άρθρο 15, παρ. 1, γ' υποπαράγραφος.

¹⁴⁹ *Ibid*, άρθρο 15, παρ. 4.

¹⁵⁰ *Ibid*, άρθρο 15, παρ. 1, υποπαράγραφοι β' και δ'-ζ', και παρ. 2-3.

¹⁵¹ Η CEBS είχε, επίσης, την εξουσία έκδοσης προτύπων ("standards", **Εσωτερικός Κανονισμός CEBS (2008)**, παρ. 4.3), εν τοις πράγμασι όμως, εξέδωσε μόνον κατευθυντήριες γραμμές.

¹⁵² **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 16, παρ. 1.

¹⁵³ *Ibid*. Αντίθετα, στο πλαίσιο λειτουργίας της CEBS οι συστάσεις είχαν ως αποδέκτες μόνον τα πιστωτικά ιδρύματα, και όχι τις αρμόδιες αρχές (βλέπε σχετικά **Γκόρτσο (2008α)**, σελ. 15).

¹⁵⁴ Για την έννοια του ευρωπαϊκού ήπιου δικαίου, βλέπε **Chalmers, Hadjiemmanuil, Monti, and Tomkins (2006)**, σελ. 137-140, και **Craig and de Búrca (2008)**, σελ. 86-87. Για την έννοια του ήπιου δικαίου στο διεθνές δίκαιο εν γένει, βλέπε ενδεικτικά **Boyle and Chinkin (2007)**, σελ. 211-229.

¹⁵⁵ Για το εν λόγω ζήτημα, βλέπε ειδικά την **υπόθεση Grimaldi του ΔΕΚ (C-322/88, ECR (1989)**, σελ. 4407 επ., ιδίως την παρ. 18), αναφορικά με την έκταση της δεσμευτικότητας που έχουν οι συστάσεις των ευρωπαϊκών οργάνων για τα εθνικά δικαστήρια, η οποία μπορεί να εφαρμοστεί αναλογικά για όλες τις πράξεις ευρωπαϊκού ήπιου δικαίου, και την **έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του 2007 «σχετικά με τις θεσμικές και νομικές επιπτώσεις της χρήσης μέσων μη δεσμευτικής νομοθεσίας» (A6-0259/2007, final, 28.6.2007)**.

¹⁵⁶ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 16, παρ. 3, α' υποπαράγραφος.

Στο πλαίσιο αυτό καθιερώθηκαν οι ακόλουθες ρυθμίσεις, οι οποίες είναι αυστηρότερες εκείνων για τις αντίστοιχες πράξεις της CEBS, οι οποίες βασίζονταν, επίσης, μετά την τροποποίηση του Εσωτερικού της Κανονισμού το 2008, στην αρχή του “comply or explain”.¹⁵⁷ Ειδικότερα:

(α) Εντός δύο (2) μηνών από την έκδοση κατευθυντήριας γραμμής ή σύστασης, κάθε αρμόδια αρχή επιβεβαιώνει αν προτίθεται να συμμορφωθεί προς αυτήν.¹⁵⁸

(β) Σε περίπτωση που μια αρμόδια αρχή δεν συμμορφώνεται ή δεν προτίθεται να συμμορφωθεί, οφείλει να ενημερώσει την ΕΒΑ, αιτιολογώντας την απόφασή της.¹⁵⁹ Στην περίπτωση αυτή, η ΕΒΑ:

- δημοσιοποιεί το γεγονός (ενημερώνοντας έγκαιρα την αρμόδια αρχή σχετικά), και
- δικαιούται, επίσης, να αποφασίσει, κατά περίπτωση, να δημοσιεύσει τους λόγους που παρασχέθηκαν από την αρμόδια αρχή για τους οποίους δεν συμμορφώνεται με τη συγκεκριμένη κατευθυντήρια γραμμή ή σύσταση.¹⁶⁰

(γ) Στην έκθεση που υποβάλλει το Συμβούλιο Εποπτών σε ετήσια βάση σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 43 του Κανονισμού, η ΕΒΑ ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή για τις εκδοθείσες κατευθυντήριες γραμμές και συστάσεις:

- αναφέροντας την ή τις αρμόδιες αρχές που δεν συμμορφώθηκαν προς αυτές, και
- παραθέτοντας τον τρόπο με τον οποίο προτίθεται να εξασφαλίσει τη συμμόρφωσή τους στο μέλλον.¹⁶¹

(δ) Τέλος, εφόσον αυτό επιτάσσεται από μια κατευθυντήρια γραμμή ή σύσταση, τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα οφείλουν, επίσης, να αναφέρουν κατά τρόπο σαφή και ενδεδεγμένη κατά πόσο συμμορφώθηκαν προς τις διατάξεις της.¹⁶²

3.2.4 Η εξουσία παροχής γνώμών προς θεσμικά όργανα της Ένωσης

Η γνωμοδοτική εξουσία της ΕΒΑ καθορίζεται στο **άρθρο 34** του Κανονισμού, το οποίο περιέχει μια γενική και μια ειδική ρύθμιση:

(α) Κατ' αρχήν, η ΕΒΑ μπορεί να γνωμοδοτεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή για όλα τα θέματα που εμπίπτουν στον τομέα της αρμοδιότητάς της. Οι γνώμες της ΕΒΑ παρέχονται είτε κατόπιν αιτήματος του θεσμικού οργάνου της Ένωσης, είτε με ίδια πρωτοβουλία.¹⁶³ Στο πλαίσιο αυτό, το αιτιολογικό του Κανονισμού αποκαλεί την ΕΒΑ «ανεξάρτητο γνωμοδοτικό όργανο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής».¹⁶⁴

¹⁵⁷ Εσωτερικός Κανονισμός CEBS (2008), παρ. 5.7.

¹⁵⁸ Κανονισμός 1093/2010, άρθρο 16, παρ. 3, β' υποπαράγραφος, α' εδάφιο.

¹⁵⁹ *Ibid*, άρθρο 16, παρ. 3, β' υποπαράγραφος, β' εδάφιο.

¹⁶⁰ *Ibid*, άρθρο 16, παρ. 3, γ' υποπαράγραφος.

¹⁶¹ *Ibid*, άρθρο 16, παρ. 4.

¹⁶² *Ibid*, άρθρο 16, παρ. 3, δ' υποπαράγραφος.

¹⁶³ *Ibid*, άρθρο 34, παρ. 1.

¹⁶⁴ *Ibid*, 45^ο σημείο αιτιολογικού.

(β) Η ειδική ρύθμιση καθιερώθηκε στο πεδίο των προληπτικών αξιολογήσεων εξαγορών και συγχωνεύσεων πιστωτικών ιδρυμάτων, οι οποίες:

- υπόκεινται στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2006/48/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε με την **Οδηγία 2007/44/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «(...) σχετικά με τους διαδικαστικούς κανόνες και τα κριτήρια αξιολόγησης για την προληπτική αξιολόγηση της απόκτησης και της αύξησης συμμετοχών στο χρηματοπιστωτικό τομέα»,¹⁶⁵ και
- σύμφωνα με τις διατάξεις της εν λόγω Οδηγίας, απαιτούν διαβούλευση μεταξύ των αρμόδιων αρχών δύο ή περισσότερων κρατών μελών.

Στην περίπτωση αυτή, η ΕΒΑ μπορεί να εκδώσει και να δημοσιεύσει γνώμη, κατόπιν αιτήματος μιας από τις εν λόγω αρμόδιες αρχές,¹⁶⁶ έχοντας την εξουσία συλλογής των αναγκαίων πληροφοριών, σύμφωνα με το **άρθρο 35** του Κανονισμού.¹⁶⁷

¹⁶⁵ ΕΕ L 247, 21.9.2007, σελ. 1-16.

¹⁶⁶ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 34, παρ. 2, α' εδάφιο. Η γνώμη δεν επιτρέπεται να καλύπτει τις περιπτώσεις που αφορούν τα κριτήρια που τίθενται στο άρθρο 19α, παρ. 1, στοιχείο (ε), της Οδηγίας 2006/48/ΕΚ.

¹⁶⁷ *Ibid*, άρθρο 34, παρ. 2, γ' εδάφιο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Η διαδικασία έκδοσης νομικών πράξεων που αποτελούν πηγές του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου μετά τη θέση σε λειτουργία του ΕΣΧΕ (*)

	Επίπεδο 1 (*): νομικά δεσμευτικές πράξεις	Επίπεδο 2 (*): νομικά δεσμευτικές πράξεις		Επίπεδο 3 (*): νομικά μη δεσμευτικές πράξεις («ήπιο δίκαιο»)
Είδος νομικής πράξης	νομοθετικές πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο δράσης των Αρχών (ΣΛΕΕ, άρθρο 289)	ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξεων (ΣΛΕΕ, άρθρο 290)	εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα μέσω εκτελεστικών πράξεων (ΣΛΕΕ, άρθρο 291)	κατευθυντήριες γραμμές και συστάσεις (συστατικοί των Αρχών Κανονισμοί)
Φορέας έκδοσης της νομικής πράξης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο (με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία)	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	ΕΒΑ/ΕΣΜΑ/ΕΙΟΡΑ (σύμφωνα με το πεδίο δράσης τους)
Συνδρομή στην έκδοση της νομικής πράξης	EBC/ESC/ΕΙΟΡC (**) (ως συμβουλευτικές επιτροπές) ΕΒΑ/ΕΣΜΑ/ΕΙΟΡΑ (ως γνωμοδοτικά όργανα)	ΕΒΑ/ΕΣΜΑ/ΕΙΟΡΑ (κατάρτιση σχεδίων τεχνικών προτύπων)	ΕΒΑ/ΕΣΜΑ/ΕΙΟΡΑ (κατάρτιση σχεδίων τεχνικών προτύπων) EBC/ESC/ΕΙΟΡC (ως κανονιστικές επιτροπές) (***)	
<p>(*) Η αναφορά στα εν λόγω «τρία επίπεδα» αποδίδει τη φρασεολογία που καθιερώθηκε (χωρίς να υπάρχει ρητό νομοθετικό έρεισμα) με την Έκθεση Lamfalussy</p> <p>(**) European Banking Committee, European Securities Committee, European Insurance and Occupational Pensions Committee</p> <p>(***) Σύμφωνα με τη διαδικασία κανονιστικής επιτροπολογίας, με ή χωρίς έλεγχο</p>				

3.3 Ειδικά: η συμβολή στην προστασία των καταναλωτών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

Σύμφωνα με το **άρθρο 9** του Κανονισμού, στα καθήκοντα της EBA εντάσσεται και η «*προώθηση της διαφάνειας, της απλότητας και της δικαιοσύνης (“fairness”) στην αγορά χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή υπηρεσιών προς καταναλωτές σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά*». Ως μέσα υλοποίησης αυτού του καθήκοντος ορίζονται ενδεικτικά:

- η συλλογή στοιχείων για τις και η ανάλυση των καταναλωτικών τάσεων, καθώς και υποβολή αναφορών σε σχέση με αυτές,
- η επισκόπηση και ο συντονισμός πρωτοβουλιών των αρμοδίων αρχών ως προς την κατάρτιση και την εκπαίδευση σε χρηματοπιστωτικά θέματα,
- η διαμόρφωση εκπαιδευτικών προτύπων για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, και
- η συμβολή στην ανάπτυξη κοινών κανόνων δημοσιοποίησης.¹⁶⁸

Στο πλαίσιο αυτό, η EBA έχει τις ακόλουθες υποχρεώσεις και εξουσίες:¹⁶⁹

(α) Οφείλει να παρακολουθεί τις νέες και υφιστάμενες χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες και μπορεί να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές και συστάσεις με σκοπό την προώθηση της ασφάλειας και της αξιοπιστίας των αγορών και τη σύγκλιση των ρυθμιστικών πρακτικών.

(β) Μπορεί να εκδίδει προειδοποιήσεις, εφόσον συγκεκριμένη χρηματοπιστωτική δραστηριότητα ενέχει σοβαρή απειλή για την επίτευξη του στόχου της, σύμφωνα με το **άρθρο 1 (παρ. 5)** του Κανονισμού (βλέπε σχετικά ανωτέρω, υπό A 3.1).

(γ) Καλείται να προβεί στη σύσταση μιας «Επιτροπής για τη χρηματοπιστωτική καινοτομία» με τη συμμετοχή όλων των αρμοδίων εθνικών εποπτικών αρχών, η οποία να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της. Ως έργο της εν λόγω Επιτροπής καθορίζεται:

- η υιοθέτηση μια συντονισμένη προσέγγισης για τη ρυθμιστική και εποπτική μεταχείριση νέων ή καινοτόμων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και προϊόντων (π.χ., τραπεζικά προϊόντα καταναλωτικής ή στεγαστικής πίστης), και
- η παροχή συμβουλών προς την EBA, τις οποίες η τελευταία παρουσιάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή.

(δ) Μπορεί προσωρινά να απαγορεύσει ή να περιορίσει (δίκην «ασφαλιστικών μέτρων») ορισμένες χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες, οι οποίες απειλούν την εύρυθμη λειτουργία και την ακεραιότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών ή τη σταθερότητα του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος εν όλω ή εν μέρει:

- στις περιπτώσεις που καθορίζονται και υπό τους όρους που θεσπίζονται στις νομοθετικές πράξεις που αναφέρονται στο **άρθρο 1 (παρ. 2)** του Κανονισμού, ή,
- εφόσον απαιτείται, σε περίπτωση κατάστασης έκτακτης ανάγκης, σύμφωνα και με τους όρους που θεσπίζονται στο **άρθρο 18**.

¹⁶⁸ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 9, παρ. 1.

¹⁶⁹ *Ibid*, άρθρο 9, παρ. 2 έως 5, αντίστοιχα.

Μπορεί, επίσης, να εκτιμήσει την ανάγκη απαγόρευσης ή περιορισμού ορισμένων μορφών χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας και, εφόσον χρειαστεί, να ενημερώσει σχετικά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου να διευκολύνει τη θέσπιση οιασδήποτε απαγόρευσης ή οιοσδήποτε περιορισμού.

Κατά συνέπεια, η ΕΒΑ δεν επιλαμβάνεται μόνον της θεματικής της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων του καταναλωτή, αλλά και εκείνης που αφορά την προώθηση του δικαιώματός τους για εκπαίδευση (των δύο δηλαδή από τους τρεις άξονες της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πεδίο της προστασίας του καταναλωτή σύμφωνα με το άρθρο 169 της ΣΛΕΕ (άρθρο 153 της ΣΕΚ)).¹⁷⁰

4. Ένταξη στο θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

4.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω, το εύρος των καθηκόντων που έχουν ανατεθεί στην ΕΒΑ και ο ρόλος που αυτή καλείται να διαδραματίσει, παράλληλα με την ESMA και την EΙΟΡΑ, κυρίως κατά τη διαμόρφωση ενός σημαντικού υποσυνόλου του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου και την εφαρμογή των διατάξεών του στο εσωτερικό δίκαιο των κρατών μελών είναι σημαντικό. Εν όψει των ανωτέρω, κατέστη αναγκαία και η καθιέρωση διατάξεων μέσω των οποίων να διασφαλιστεί η πληρέστερη δυνατή ένταξη της μέσα στο θεσμικό πλαίσιο της Ένωσης. Οι διατάξεις αφορούν:

- τις διάφορες πτυχές της ανεξαρτησίας της ΕΒΑ, των οργάνων της και των μελών τους (βλέπε κατωτέρω, υπό 4.2),
- την υποχρέωση λογοδοσίας της ΕΒΑ έναντι ευρωπαϊκών θεσμικών και άλλων οργάνων (υπό 4.3), και
- το δικαστικό έλεγχο των αποφάσεων της ΕΒΑ (υπό 4.4).

Αξιοσημείωτη είναι, επίσης, η υπαγωγή της ΕΒΑ στις διατάξεις του πρωτογενούς και παραγώγου ευρωπαϊκού κανονιστικού πλαισίου που διέπει:

- την καταπολέμηση της απάτης, της διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης πράξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 66** του Κανονισμού (εφαρμογή στην ΕΒΑ των διατάξεων του **Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «*σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF)*»¹⁷¹),
- προνόμια και ασυλίες, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 67** (εφαρμογή στην ΕΒΑ και το προσωπικό της του **Πρωτοκόλλου (αριθ. 7)** «*περί των προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης*» που είναι προσαρτημένο στη ΣΕΕ και τη ΣΛΕΕ),

¹⁷⁰ Βλέπε σχετικά **Λιβαδά (2006)**, σελ. 481.

¹⁷¹ ΕΕ L 136, 31.5.1999, σελ. 1-7. Σύμφωνα με την **παρ. 2 του άρθρου 66**, η ΕΒΑ οφείλει, επίσης, να προσχωρήσει στη διοργανική συμφωνία «*σχετικά με τις εσωτερικές έρευνες που πραγματοποιούνται από την OLAF*» (ΕΕ L 136, 31.5.1999, σελ. 15-19).

- την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 71** (εφαρμογή της **Οδηγίας 95/46/ΕΚ** «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (...)»¹⁷² και του **Κανονισμού (ΕΚ) 45/2001** «σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας (...)»¹⁷³ αμφότερες πράξεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου), και
- την πρόσβαση σε έγγραφα, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 72** (εφαρμογή του **Κανονισμού (ΕΚ) 1049/2001** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής»¹⁷⁴), με στόχο τη διασφάλιση της διαφάνειας στη λειτουργία της.

4.2 Η ανεξαρτησία της ΕΒΑ¹⁷⁵

4.2.1 Θεσμική ανεξαρτησία

(α) Η θεσμική ανεξαρτησία της ΕΒΑ κατοχυρώνεται, κατ' αρχήν, με τη γενική ρήτρα που καθιερώνεται με την **παρ. 5 (in finem) του άρθρου 1** του Κανονισμού, σύμφωνα με την οποία: «*Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η Αρχή (ΕΒΑ) ενεργεί ανεξάρτητα και αντικειμενικά και μόνον προς το συμφέρον της Ένωσης*».

(β) Ειδικότερες διατάξεις συναντώνται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του Κανονισμού σχετικά με τα όργανα της ΕΒΑ. Συγκεκριμένα, η θεσμική ανεξαρτησία του Προέδρου και των μελών του Συμβουλίου Εποπτών με δικαίωμα ψήφου καθιερώνεται με το **άρθρο 42** του Κανονισμού ως εξής:

*«Κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων που του ανατίθενται βάσει του παρόντος κανονισμού, ο πρόεδρος και τα μέλη του συμβουλίου εποπτών με δικαίωμα ψήφου ενεργούν ανεξάρτητα και αντικειμενικά αποκλειστικά προς το συμφέρον της Ένωσης συνολικά και ούτε ζητούν ούτε δέχονται οδηγίες από θεσμικά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης, από οποιαδήποτε κυβέρνηση κράτους μέλους ή από οποιονδήποτε άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα. Ούτε τα κράτη μέλη, ούτε τα θεσμικά όργανα ή οργανισμοί της Ένωσης ή οποιοσδήποτε άλλος δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας δεν επιτρέπεται να επιδιώκουν να επηρεάσουν τα μέλη του συμβουλίου εποπτών κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους».*¹⁷⁶

Αντίστοιχες είναι και οι διατάξεις του Κανονισμού που αφορούν τη θεσμική ανεξαρτησία:

¹⁷² ΕΕ L 281, 23.11.1995, σελ. 31-50.

¹⁷³ ΕΕ L 8, 12.1.2001, σελ. 1-22.

¹⁷⁴ ΕΕ L 145, 31.5.2001, σελ. 43-48.

¹⁷⁵ Για τις διαστάσεις της ανεξαρτησίας, υιοθετείται κατηγοριοποίηση που υιοθέτησε πρώτος ο **Louis (1989)**, σελ. 25-28, σε σχέση με την ΕΚΤ (η οποία τυγχάνει πλέον ευρείας αποδοχής).

¹⁷⁶ Το περιεχόμενο της εν λόγω διάταξης προσομοιάζει ιδιαίτερα με εκείνο του **άρθρου 130 της ΣΛΕΕ** αναφορικά με τη θεσμική ανεξαρτησία της ΕΚΤ, των εθνικών κεντρικών τραπεζών-μελών του ΕΣΚΤ, και των μελών των οργάνων λήψης αποφάσεων των φορέων αυτών. Για το περιεχόμενο των διατάξεων του εν λόγω άρθρου (όπως ίσχυε σύμφωνα με το άρθρο 108 της ΣΕΚ και δεν έχει μεταβληθεί), βλέπε ενδεικτικά **Häde (1999)**, και **Lois (2007)**, σελ. 173-175.

- των μελών του Συμβουλίου Διοίκησης (**άρθρο 46**),
- του Προέδρου της EBA (**άρθρο 49**),
- του Εκτελεστικού Διευθυντή (**άρθρο 52**), και
- των μελών του Συμβουλίου Προσφυγών (**άρθρο 59**, παρ. 1 και 6).

Μεταξύ άλλων, η κατοχύρωση της θεσμικής ανεξαρτησίας της EBA αποτελεί σημαντικό στοιχείο της αξιοπιστίας της, ιδίως στο πλαίσιο άσκησης του καθήκοντός της που συνίσταται στη διοργάνωση και διενέργεια «συγκριτικών αναλύσεων» των αρμόδιων αρχών (**άρθρο 30**), και του γενικού συντονιστικού ρόλου της μεταξύ των αρμόδιων αρχών (**άρθρο 31**) (βλέπε σχετικά ανωτέρω, υπό Β 3.1.2.2).¹⁷⁷

4.2.2 Οικονομική ανεξαρτησία

Η οικονομική ανεξαρτησία της EBA διασφαλίζεται με τις διατάξεις του **άρθρου 62 (παρ. 1)** του Κανονισμού.¹⁷⁸ Στο εν λόγω άρθρο ορίζεται ότι τα έσοδα του αυτόνομου προϋπολογισμού της EBA, η οποία εντάσσεται για το σκοπό αυτό (όπως και οι άλλες δύο Αρχές) στην κατηγορία των «ευρωπαϊκών οργανισμών» σύμφωνα με το άρθρο 185 του **Κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002** του Συμβουλίου «για τη θέσπιση του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων»,¹⁷⁹ συνίστανται στα ακόλουθα:

- υποχρεωτικές εισφορές των εθνικών δημόσιων αρχών, οι οποίες είναι αρμόδιες για τη μικρο-προληπτική εποπτεία χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων,
- επιχορήγηση από την Ένωση, η οποία εγγράφεται στο γενικό προϋπολογισμό της (τμήμα «Επιτροπή»),¹⁸⁰ και
- τυχόν τέλη που καταβάλλονται στην Αρχή στις περιπτώσεις που ορίζονται στις σχετικές πράξεις του ενωσιακού δικαίου.

4.2.3 Προσωπική ανεξαρτησία

Ο Κανονισμός περιέχει ειδικές διατάξεις αναφορικά με την προσωπική ανεξαρτησία του Προέδρου και του Εκτελεστικού Διευθυντή της EBA. Ειδικότερα:

(α) Σύμφωνα με την παρ. 5 του **άρθρου 48**, ο Πρόεδρος μπορεί να απαλλαγεί από τα καθήκοντά του μόνον από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, κατόπιν απόφασης του Συμβουλίου Εποπτών.

(β) Σύμφωνα, εξάλλου, με την παρ. 5 του **άρθρου 51**, ο Εκτελεστικός Διευθυντής μπορεί να απαλλαγεί από τα καθήκοντά του μόνο με απόφαση του Συμβουλίου Εποπτών.

¹⁷⁷ Βλέπε σχετικά **Louis (2010)**, σελ. 155.

¹⁷⁸ Βλέπε σχετικά και το **59^ο σημείο** του αιτιολογικού του Κανονισμού.

¹⁷⁹ ΕΕ L 248, 16.9.2002, σελ. 1-48.

¹⁸⁰ Σύμφωνα με τη διάταξη του **άρθρου 8.3** του Εσωτερικού Κανονισμού της, η CEBS είχε δικαίωμα να δέχεται συνεισφορές ή χρηματοδότηση από τρίτους, συμπεριλαμβανομένων των κοινοτικών οργάνων, μόνον, όμως, για την επιτέλεση συγκεκριμένων έργων.

Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, πάντως, η προσωπική ανεξαρτησία είναι, κατά τη γνώμη του γράφοντος, περιορισμένη, καθώς δεν καθορίζονται συγκεκριμένα κριτήρια για τη λήψη των σχετικών αποφάσεων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο Εποπτών, αντίστοιχα. Το αντίθετο ισχύει για τα μέλη του Συμβουλίου Προσφυγών, για τα οποία προβλέπεται ότι μπορούν να παυθούν με απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης, μόνον αν κριθούν ένοχα για σοβαρό παράπτωμα.¹⁸¹

4.2.4 Λειτουργική ανεξαρτησία

Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα (υπό Β 3) αναφορικά με τις εξουσίες που έχουν χορηγηθεί στην ΕΒΑ για την άσκηση των καθηκόντων της, εύλογα μπορεί να υποστηριχθεί ότι η λειτουργική ανεξαρτησία της είναι κατοχυρωμένη.

4.3 Η υποχρέωση λογοδοσίας της ΕΒΑ

Σύμφωνα με το **άρθρο 3** του Κανονισμού, η ΕΒΑ οφείλει να λογοδοτεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (όπως οφείλουν και οι άλλες δύο Αρχές, καθώς και το ΕΣΣΚ). Η υποχρέωση αυτή δεν εξειδικεύεται περαιτέρω ως προς τα μέσα υλοποίησής της, παρά μόνον στο **άρθρο 43 (παρ. 5)**, όπου ορίζεται ότι το Συμβούλιο Εποπτών οφείλει να διαβιβάζει την ετήσια έκθεση πεπραγμένων της ΕΒΑ στα εν λόγω θεσμικά όργανα, όπως επίσης και στην Επιτροπή, στο Ελεγκτικό Συνέδριο, και στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ως τις 15 Ιουνίου κάθε έτους.

4.4 Ο δικαστικός έλεγχος των αποφάσεων της ΕΒΑ

Οι αποφάσεις της ΕΒΑ (σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, υπό Β 3.1.3.1) και οι παραλείψεις της να λάβει απόφαση, ενώ έχει σχετική υποχρέωση, υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο, σύμφωνα με το **άρθρο 61** του Κανονισμού. Ειδικότερα:

(α) Είναι δυνατή η προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής το «ΔΕΕ»), σύμφωνα με το **άρθρο 263 της ΣΛΕΕ**, είτε κατά απόφασης του Συμβουλίου Προσφυγών, είτε, εφόσον δεν υπάρχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του Συμβουλίου Προσφυγών, κατά απόφασης της ΕΒΑ (όπως και των άλλων Αρχών).¹⁸² Η διαδικασία προσφυγής κατά αποφάσεων της ΕΒΑ επιτρέπεται να κινηθεί από τα κράτη μέλη, από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης, και από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο.¹⁸³

*Επισημαίνεται σχετικά ότι σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 60 του Κανονισμού, και ανεξάρτητα από την άσκηση δικαστικής προσφυγής, οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, περιλαμβανομένων των αρμόδιων αρχών, μπορεί να ασκήσει προσφυγή κατά απόφασης της ΕΒΑ, η οποία είτε απευθύνεται σε αυτό, είτε το αφορά, άμεσα και μεμονωμένα, μολονότι έχει τη μορφή απόφασης απευθυνόμενης σε άλλο. Αρμόδιο όργανο για να αποφασίσει επί της εν λόγω προσφυγής είναι το Συμβούλιο Προσφυγών.*¹⁸⁴

¹⁸¹ **Κανονισμός 1093/2010**, άρθρο 58, παρ. 5.

¹⁸² *Ibid*, άρθρο 61, παρ. 1.

¹⁸³ *Ibid*, άρθρο 61, παρ. 2. Για την ανάλυση των διατάξεων του άρθρου 263 της ΣΛΕΕ, βλέπε ενδεικτικά **Borchardt (2010b)**, και **Χριστιανό (2011)**, σελ. 122-130.

¹⁸⁴ *Ibid*, άρθρο 60, παρ. 2, β' υποπαράγραφος.

(β) Σε περίπτωση που η ΕΒΑ έχει υποχρέωση να ενεργήσει και δεν λαμβάνει απόφαση, μπορεί να ασκηθεί ενώπιον του ΔΕΕ προσφυγή λόγω παραλείψεως, σύμφωνα με το **άρθρο 265 της ΣΛΕΕ**.¹⁸⁵

Η ΕΒΑ υποχρεούται σε αμφότερες τις περιπτώσεις να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα συμμόρφωσης προς την απόφαση του ΔΕΕ.¹⁸⁶

¹⁸⁵ *Ibid*, άρθρο 61, παρ. 3. Για την ανάλυση των διατάξεων του άρθρου 265 της ΣΛΕΕ, βλέπε ενδεικτικά **Borchardt (2010c)**, και **Χριστιανό (2011)**, σελ. 130-132.

¹⁸⁶ *Ibid*, άρθρο 61, παρ. 4.

Γ. Καταληκτικές παρατηρήσεις

Με βάση τα προαναφερθέντα, οι ακόλουθες σκέψεις μπορούν να συνοψίσουν τις βασικές αλλαγές που επέφερε η θεσμοθέτηση του ΕΣΧΕ το 2010 και η έναρξη λειτουργίας του από τον Ιανουάριο του 2011 σε υλοποίηση των προτάσεων της Έκθεσης de Larosière:

(α) Η θεσμοθέτηση των Επιτροπών Lamfalussy, στις αρχές της δεκαετίας του 2000, αποτέλεσε ένα *novum* στο πλαίσιο της διαδικασίας παραγωγής των κανόνων του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου με τους οποίους επιδιώκεται, μέσω του ρυθμιστικού πλαισίου, η επίτευξη της χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι εν λόγω Επιτροπές συνέβαλαν, επίσης, σημαντικά στη σύγκλιση των εποπτικών προτύπων και πρακτικών στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, και στην προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων εθνικών εποπτικών αρχών. Η εκδήλωση, όμως, της πρόσφατης διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης ανέδειξε τα όρια των δυνατοτήτων τους.

(β) Η ΕΒΑ, ως διάδοχος της CEBS και ως συστατικό στοιχείο του ΕΣΧΕ, έχει σαφώς σημαντικότερο ρόλο ως προς τη διασφάλιση της σταθερότητας του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος από εκείνον της «προκατόχου» της CEBS, η οποία εκτείνεται πέραν του τομέα της μικρο-προληπτικής εποπτείας, κυρίως δε σε καταστάσεις κρίσεων. Τα καθήκοντα που της έχουν ανατεθεί σχετικά είναι εκτενή και οι εξουσίες της διευρυμένες. Παράλληλα, στην ΕΒΑ (σε αντίθεση με τη CEBS) έχουν ανατεθεί καθήκοντα και εξουσίες στη θεματική της προστασίας του καταναλωτή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Αντίστοιχα ισχύουν και για τις άλλες δύο Αρχές.

Ο βαθμός της αποτελεσματικότητας τόσο στην υλοποίηση των καθηκόντων και των εξουσιών της ΕΒΑ (και των άλλων Αρχών), όσο και στη συνεργασία μεταξύ όλων των συστατικών στοιχείων του ΕΣΧΕ (περιλαμβανομένων και των εθνικών αρμοδίων αρχών), είναι το κρίσιμο ζητούμενο στο άμεσο μέλλον. Η παρατήρηση αυτή γίνεται, κυρίως, ενόψει του γεγονότος ότι:

- η άσκηση των ανατεθεισών σε αυτήν κανονιστικών εξουσιών θα γίνει σε ένα περιβάλλον πλήρους αναθεώρησης πολλών (και εξαιρετικά σημαντικών) από τις νομοθετικές πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο δράσης της,
- η συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών δεν επαρκεί για την επίλυση τόσο σύνθετων προβλημάτων, όσο αυτά που αναδείχθηκαν κατά την πρόσφατη πτώχευση της διεθνούς επενδυτικής τράπεζας Lehmann Brothers.¹⁸⁷

(γ) Μολονότι στην ΕΒΑ (και στις άλλες Αρχές) έχουν ανατεθεί σημαντικές κανονιστικές εξουσίες, το βασικό *corpus* του ευρωπαϊκού τραπεζικού και των άλλων κλάδων του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου συνεχίζει (βάσει της ΣΛΕΕ) να εκπορεύεται από τις νομοθετικές πράξεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, καθώς και τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις (το *novum* της ΣΛΕΕ αναφορικά με τις ενωσιακές νομικές πράξεις) και τις εκτελεστικές πράξεις της Επιτροπής με τη μορφή ρυθμιστικών και εκτελεστικών τεχνικών προτύπων, αντίστοιχα, στη διαμόρφωση των οποίων, βέβαια, η ΕΒΑ (και οι άλλες Αρχές) έχουν σημαντική συμβολή (μέσω της κατάρτισης των συναφών σχεδίων). Λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι η τρέχουσα μικρο-προληπτική εποπτεία των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων συνεχίζει να ασκείται από εθνικές αρμόδιες αρχές, ακόμα και μετά τη θεσμοθέτηση του ΕΣΧΕ συνεχίζει να υφίσταται ασυμμετρία μεταξύ:

¹⁸⁷ Για το εν λόγω περιστατικό, βλέπε ενδεικτικά **Claessens, Herring and Schoemaker (2010)**, σελ. 42-46.

- της διαμόρφωσης του ρυθμιστικού πλαισίου που διέπει το περιεχόμενο της μικρο-προληπτικής εποπτείας (“financial regulation”), η οποία γίνεται, κατά κύριο λόγο, σε ενωσιακό επίπεδο, και
- της άσκησης της μικρο-προληπτικής εποπτείας (“financial supervision”), η οποία γίνεται σε εθνικό επίπεδο.¹⁸⁸

Βέβαια, με τη λειτουργία του ΕΣΧΕ επιδιώκεται η ενίσχυση της ενωσιακής διάστασης σε αμφότερα τα στοιχεία, περαιτέρω μεν στο πρώτο με την προσπάθεια δημιουργίας του «ενιαίου κανονιστικού εγχειριδίου» (μέσω των ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων), ουσιαστικά δε στο δεύτερο μέσω της άσκησης από την ΕΒΑ (και τις άλλες Αρχές) των καθηκόντων και των εξουσιών που της ανατέθηκαν.

(δ) Τα καθήκοντα και οι εξουσίες της ΕΚΤ στο πεδίο της μικρο-προληπτικής εποπτείας των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που ασκούν δραστηριότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένουν οριοθετημένα με βάση τις διατάξεις του **άρθρου 127, παρ. 5**, της ΣΛΕΕ. Αντίθετα, άμεση είναι η εμπλοκή της στη λειτουργία του ΕΣΣΚ, που έχει αναχθεί στον ευρωπαϊκό φορέα μακρο-προληπτικής επίβλεψης του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος.

(ε) Τέλος, η ΕΒΑ δεν έχει αναχθεί σε, κατά κυριολεξία, ευρωπαϊκή εποπτική αρχή του τραπεζικού συστήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με τη σχετική πρόταση της Έκθεσης de Larosière, η οποία υιοθετήθηκε πολιτικά. Επισημαίνεται, πάντως, ότι η Έκθεση de Larosière είχε υποβάλει ως δεύτερη πρόταση, με μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα υλοποίησης, τη διερεύνηση της δυνατότητας μετεξέλιξης των τριών Αρχών σε ένα σύστημα που θα στηρίζεται σε δύο μόνο Ευρωπαϊκές Αρχές, κυρίως κατά το πρότυπο της «λειτουργικής προσέγγισης» (“functional approach”) της θεσμικής διάρθρωσης της μικρο-προληπτικής εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.¹⁸⁹

Η διερεύνηση αυτή είχε προταθεί να γίνει με επανεξέταση του τρόπου λειτουργίας του ΕΣΧΕ το αργότερο τρία (3) χρόνια μετά την έναρξη λειτουργίας του,¹⁹⁰ με την επισήμανση, παράλληλα, των δυσκολιών υλοποίησης ενός τέτοιου εγχειρήματος.¹⁹¹ Το σχετικό ενδεχόμενο δεν εντάσσεται, πάντως, στις τρέχουσες πολιτικές προτεραιότητες των ενωσιακών θεσμικών οργάνων.

¹⁸⁸ Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά η **Lastra (2006)**, σελ. 298, με αναφορά στον Thygesen) για το καθεστώς πριν από τη θεσμοθέτηση του ΕΣΧΕ: “*There is an inevitable tension in the current EU structure: a national mandate in prudential supervision, combined with a single European currency and a European mandate in the completion of the single market in financial services*”.

¹⁸⁹ Για την εν λόγω προσέγγιση και τις εναλλακτικές της, δηλαδή την «τομεακή προσέγγιση» (“sectoral approach”) και την «προσέγγιση της πλήρους ενοποίησης» των εποπτικών αρχών του χρηματοπιστωτικού συστήματος (“full integration approach”), βλέπε ενδεικτικά **Group of Thirty (2008)**, **Χατζηεμμανουήλ (2008)**, **Γκόρτσο (2008δ)**, σελ. 49-50, και **Σταϊκούρα (2011)** (το τελευταίο με ειδική αναφορά στις τάσεις που διαμορφώνονται μετά την πρόσφατη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση).

¹⁹⁰ **Έκθεση de Larosière (2009)**, παρ. 215-216. Βλέπε σχετικά **Γκόρτσο (2010α)**, σελ. 88-91.

¹⁹¹ *Ibid*, παρ. 218, α΄ και β΄ εδάφιο.

Βιβλιογραφία - αρθρογραφία

Ελληνόγλωσση

Αυλωνίτης, Ξ.Α. και Β.Α. Παπαοικονόμου (2011): Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς: Προβληματισμοί και προσδοκίες, *Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο*, τεύχος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα (υπό δημοσίευση)

Γκόρτσος, Χρ.Βλ. (2011): «Βασιλεία III»: η αναθεώρηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία με στόχο την ενδυνάμωση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος, *Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο*, τεύχος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα (υπό δημοσίευση)

Γκόρτσος, Χρ.Βλ. (2010α): Η αναπροσαρμογή του πλαισίου άσκησης εποπτείας στο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα σύμφωνα με την «έκθεση de Larosière», *Τιμητικός Τόμος Γ.Δ. Καλλιμόπουλου*, εκδόσεις Αντ.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, σελ. 73-125 (προδημοσιευμένο στο *Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο*, 2009, τεύχος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 5-27)

Γκόρτσος, Χρ.Βλ. (2010β): Η μετεξέλιξη της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (“CEBS”) σε Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή (“EBA”), *Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο*, τεύχος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 5-15

Γκόρτσος, Χρ.Βλ. (2008α): Η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (“CEBS”): «πρόδρομος» μιας υπερεθνικής εποπτικής αρχής του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα., *Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο*, τεύχος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 5-27

Γκόρτσος, Χρ.Βλ. (2008β): Εισαγωγή στο ευρωπαϊκό δίκαιο της κεφαλαιαγοράς, *Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο*, τεύχος 3, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 285-310

Γκόρτσος, Χρ.Βλ. (2008γ): Ορισμός και οριοθέτηση του Ευρωπαϊκού Τραπεζικού Δικαίου, *Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών*, τεύχος 4, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 430-434

Γκόρτσος, Χρ.Βλ. (2008δ): Η προοπτική της θεσμοθέτησης υπερεθνικών εποπτικών αρχών του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, στο συλλογικό τόμο: *Ενιαία εποπτεία του χρηματοπιστωτικού τομέα – Τιτλοποίηση απαιτήσεων*, Πρακτικά πρώτης ετήσιας εσπερίδας της Ελληνικής Εταιρείας Τραπεζικού Δικαίου και Δικαίου της Κεφαλαιαγοράς, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 41-80

Γκόρτσος, Χρ.Βλ. (2007α): Η εξέλιξη του χρηματοπιστωτικού δικαίου: Πρέπει να προχωρεί το κοινοτικό δίκαιο με γενικές αρχές ή με λεπτομερείς ρυθμίσεις (rules v. principles);, *Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο*, τεύχος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 20-37

Γκόρτσος, Χρ.Βλ. (2007β): Η έννοια του Χρηματοπιστωτικού Ομίλου Ετερογενών Δραστηριοτήτων (ΧΟΕΔ) σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο (Οδηγία 2002/87/ΕΚ), στο συλλογικό τόμο (επιμέλεια Γ. Ζαββός και Ι. Αυγερινός): *Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις τράπεζες και τις κεφαλαιαγορές: Νομικό πλαίσιο και ανάπτυξη*, Πρακτικά συνεδρίου της Νομικής σχολής του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, σελ. 114-167.

Γκόρτσος, Χρ.Βλ. και Χ.Κ. Λιβαδά (2009): Η τρέχουσα χρηματοπιστωτική κρίση: Ρυθμιστικές παρεμβάσεις σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, *Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο*, τεύχος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 70-106

Λιβαδά, Χ.Κ. (2006): Προστασία καταναλωτών II: Προστασία των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών, στο συλλογικό τόμο (επιμέλεια Στεφάνου, Κ.Α.): *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, Τόμος Γ', Οικονομική ολοκλήρωση και πολιτικές, το ρυθμιστικό πλαίσιο*, εκδ. Ι. Σιδέρης, Αθήνα, σελ. 481 επ.

Παπαθανασίου, Χ. και Γ. Ζάγουρας (2011): Η νέα μακρο-προληπτική επίβλεψη του χρηματοπιστωτικού συστήματος, *Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο*, τεύχος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα (υπό δημοσίευση)

Σπαρτιώτης, Δ. – Ι. Στουρνάρας (2010): *Τα θεμελιώδη αίτια της κατάρρευσης των τραπεζών και των χρηματοπιστωτικών αγορών: η εμπειρία 2007-2008*, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα

Σταϊκούρας, Π. (2011): Η αρχιτεκτονική της χρηματοοικονομικής εποπτείας μετά την κρίση: Τάσεις και προοπτικές για την Ελλάδα, *Νομικό Βήμα*, τόμος 59, τεύχος 2, Φεβρουάριος

Χαρδούβελης, Γκ.Α. (2011): Το χρονικό της διεθνούς και της συνακόλουθης ελληνικής και ευρωπαϊκής κρίσης: Αίτια, αντιδράσεις, επιπτώσεις, προοπτική, στο συλλογικό τόμο: Καραμούζης, Ν.Β. και Γκ.Α. Χαρδούβελης (επιμέλεια): *Από τη διεθνή κρίση στην κρίση της ευρωζώνης: Τι μας επιφυλάσσει το μέλλον;* Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη, Αθήνα, σελ. 31-128

Χατζηεμμανουήλ, Χ. (2008): Οργανωτική διάρθρωση της εποπτικής λειτουργίας στον χρηματοπιστωτικό τομέα: η διεθνής συζήτηση, στο συλλογικό τόμο: *Ενιαία εποπτεία του χρηματοπιστωτικού τομέα – Τιτλοποίηση απαιτήσεων*, Πρακτικά 1ου Ετήσιου Συνεδρίου της Ελληνικής Εταιρείας Τραπεζικού Δικαίου και Δικαίου της Κεφαλαιαγοράς, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 3-13

Χριστιανός, Β.Α. (2010): *Εισαγωγή στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

Ξενόγλωσση

Angoules, E., Goodhart, C.A.E. and D. Schoenmaker (2009): *Living Wills as a Catalyst for Action*, DSF Policy Papers No. 4, Duisenberg School of Finance, Amsterdam

Barth, J. R., Caprio, G. and R. Levine (2006): *Rethinking Bank Regulation – Till Angels Govern*, Cambridge University Press, Cambridge, New York, Melbourne, Madrid, Cape Town, Singapore, São Paulo

Blumer, A. (1996): *Bankenaufsicht und Bankenprüfung: Grundkonzepte, Problembestand und Perspektiven der institutionellen Ausgestaltung ausgewählter Bankenübewachungssysteme*, Bank- und finanzwirtschaftliche Forschungen, Band 217, Verlag Paul Haupt, Bern – Stuttgart – Wien

Borio, C. (2008): *The Financial Turmoil of 2007-?: A Preliminary Assessment and Some Policy Considerations*, BIS Working Papers, No. 251, Monetary and Economic Department, Bank for International Settlements, March

Bradley, K. (2011): Powers and procedures in the EU Constitution: legal bases and the Court, in Craig, P. and G. de Búrca (2011, editors): *The Evolution of EU Law*, Oxford University Press, Oxford (2nd edition), p. 85-109

Borchardt K.D. (2010a): Kommentar zum Artikel 258 des Vertrags über die Arbeitsweise der Europäischen Union, in Lenz, C.O. und K.D. Borchardt (2010, Herausgeber): *EU-Verträge: Kommentar nach dem Vertrag von Lissabon*, 5. Auflage, Europa – Staat – Verwaltung, Bundesanzeiger Verlag, Köln – Linde Verlag, Wien, S. 2452-2469

Borchardt K.D. (2010b): Kommentar zum Artikel 263 des Vertrags über die Arbeitsweise der Europäischen Union, in Lenz, C.O. und K.D. Borchardt (2010, Herausgeber): *EU-Verträge: Kommentar nach dem Vertrag von Lissabon*, 5. Auflage, Europa – Staat – Verwaltung, Bundesanzeiger Verlag, Köln – Linde Verlag, Wien, S. 2486-2523

Borchardt K.D. (2010c): Kommentar zum Artikel 265 des Vertrags über die Arbeitsweise der Europäischen Union, in Lenz, C.O. und K.D. Borchardt (2010, Herausgeber): *EU-Verträge: Kommentar nach dem Vertrag von Lissabon*, 5. Auflage, Europa – Staat – Verwaltung, Bundesanzeiger Verlag, Köln – Linde Verlag, Wien, S. 2525-2535

Boyle, A. and Ch. Chinkin (2007): *The Making of International Law*, Oxford University Press, Oxford – New York

Calomiris, Ch. W. (2008): The subprime turmoil: What's old, what's new, and what's next, Jackson Hole Symposium: *Maintaining Stability in a Changing Financial System*, Federal Reserve Bank of Kansas City, August

Chalmers, D., Hadjiemmanuil, Ch., Monti, G. and A. Tomkins (2006): *European Union Law*, Cambridge University Press, Cambridge, New York, Melbourne, Madrid, Cape Town, Singapore, São Paulo

Claessens, St., Herring, R. J. and D. Schoemaker (2010): *A safer world financial system: Improving the resolution of systemic institutions*, Geneva Reports on the World Economy 12, International Center for Monetary and Banking Studies (ICMB), Geneva

Craig, P. (2010): *The Lisbon Treaty: Law, Politics and Treaty Reform*, Oxford University Press, Oxford – New York

Craig, P. and G. de Búrca (2011, editors): *The Evolution of EU Law*, 2nd edition, Oxford University Press, Oxford – New York

Craig, P. and G. de Búrca (2008): *EU Law: Texts, Cases and Materials*, 4th edition, Oxford University Press, Oxford – New York

Eichengreen, B. (2008): *Thirteen Questions about the Subprime Crisis*, Conference of the Tobin Project: Toward a new Theory of Financial Regulation, White Oak Conference and Residency Center, February

European Commission (2000): *Institutional Arrangements for the Regulation and Supervision of the Financial Sector*, Internal Market Directorate General, January

Ferran, E. (2004): *Building an EU Securities Market*, Cambridge University Press, Cambridge

Ferrarini, G. and F. Chiodini (2009): Regulating cross-border banks in Europe: a comment on the de Larosière report and a modest proposal, *Capital Markets Law Journal*, Vol. 4, Oxford University Press, p. 123-140

Goodhart, C.A.E. (2009): *The Regulatory Response to the Financial Crisis*, Edward Elgar, Cheltenham, UK – Northampton, MA, USA

- Häde, U. (1999):** Kommentar zum Artikel 108 des EGV, in Calies Ch. und M. Ruffert (Herausgeber): *Kommentar zu EU-Vertrag und EG-Vertrag*, Luchterhand Verlag, Neuwied, Kriftel, S. 1168-1172
- Hetmeier, H. (2010):** Kommentar zu den Artikeln 289-291 und 294 des Vertrags über die Arbeitsweise der Europäischen Union, in Lenz, C.O. und K.D. Borchardt (2010, Herausgeber): *EU-Verträge: Kommentar nach dem Vertrag von Lissabon*, 5. Auflage, Europa – Staat – Verwaltung, Bundesanzeiger Verlag, Köln – Linde Verlag, Wien, S. 2675-2691, und 2698-2707
- Huertas, T.F. and R.M. Lastra (2011):** The perimeter issue: to what extent should *lex specialis* be extended to systemically significant financial institutions? An exit strategy from too big to fail, in: Lastra, R.M. (2011, editor): *Cross-Border Bank Insolvency*, Oxford University Press, Oxford – New York, p. 250-280.
- Kiff, J. and P. Mills (2007):** *Money for Nothing and Checks for Free: Recent Developments in U.S. Subprime Mortgage Markets*, IMF Working Paper, WP/07/188, International Monetary Fund
- Lastra, R.M. (2011, editor):** *Cross-Border Bank Insolvency*, Oxford University Press, Oxford – New York
- Lastra, R. M. (2006):** *Legal foundations of international monetary stability*, Oxford University Press, Oxford-New York
- Lastra, R.M. and G. Wood (2010):** The crisis of 2007-2009: nature, causes and reactions, *Journal of International Economic Law*, vol. 13, n. 3, September, Oxford University Press, Oxford, September, p. 531-550
- Lenz, C.O. (2010):** Kommentar zum Artikel 4 des Vertrags über die Europäische Union, in Lenz, C.O. und K.D. Borchardt (2010, Herausgeber): *EU-Verträge: Kommentar nach dem Vertrag von Lissabon*, 5. Auflage, Europa – Staat – Verwaltung, Bundesanzeiger Verlag, Köln – Linde Verlag, Wien, S. 19-20
- Lenz, C.O. und K.D. Borchardt (2010, Herausgeber):** *EU-Verträge: Kommentar nach dem Vertrag von Lissabon*, 5. Auflage, Europa – Staat – Verwaltung, Bundesanzeiger Verlag, Köln – Linde Verlag, Wien
- Louis J-V (2010):** The implementation of the Larosière report: a progress report, in Jovanoli, M. and D. Devos (editors): *International Monetary Financial Law: The global crisis*, Oxford University Press, p. 146-176
- Louis, J.V. (2007):** *L' Union européenne et sa monnaie*, Commentaire J. Mégret, 3e édition, Editions de l'Université de Bruxelles, Brussels
- Louis, J.V. (1989):** *Vers un système européen de banques centrales : projet de dispositions organiques, Etudes européennes*, Editions de l'Université de Bruxelles, Brussels
- Moloney, N. (2010):** EU financial market regulation after the global financial crisis: “more Europe” or more risks?, *Common Market Law Review* 47, Kluwer Law International, p. 1317-1383
- Posner, R.A. (2010):** *The Crisis of Capitalist Democracy*, Harvard University Press, Cambridge-Massachusetts-London, England

Recine, F. and P.G. Teixeira (2010): *The New Financial Stability Architecture in the EU*, Working Paper Series No. 110, Institute for Law and Finance, Goethe-Universität Frankfurt am Main

Shapiro, M. (2011): Independent agencies, in Craig, P. and G. de Búrca (2011, editors): *The Evolution of EU Law*, Oxford University Press, Oxford (2nd edition), p. 111-120

Smits, R. (1997): *The European Central Bank - Institutional Aspects*, Kluwer Law International, The Hague

Swoboda, A. (2008): *Restoring International Financial Stability: Five Guidelines for Regulatory Reform*, paper prepared for the conference: Building an International Monetary and Financial System for the 21st Century: Agenda for Reform, The Reinventing Bretton Woods Committee, New York, November

Tirole, J. (2010): Lessons from the Crisis, in: Dewatripont, M., Rochet, J-Ch. and J. Tirole: *Balancing the Banks: Global Lessons from the Financial Crisis*, Princeton University Press, Princeton and Oxford, chapter 2, p. 10-77

Tridimas, T. (2011): EU Financial Regulation: Federalization, Crisis Management, and Law Reform, in Craig, P. and G. de Búrca (2011, editors): *The Evolution of EU Law*, Oxford University Press, Oxford (2nd edition), p. 783-804

